

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

στο σχέδιο νόμου «Μεταρρυθμίσεις για την οικογένεια, το παιδί, την κοινωνία και άλλες διατάξεις»

Προς τη Βουλή των Ελλήνων

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ
«ΣΥΜΦΩΝΟ ΕΛΕΥΘΕΡΗΣ ΣΥΜΒΙΩΣΗΣ»

Ι. ΕΙΣΑΓΩΓΗ - ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Η συμβίωση προσώπων διαφορετικού φύλου χωρίς γάμο εμφανίζεται στις σημερινές κοινωνίες με μεγαλύτερη συχνότητα από ό,τι συνέβαινε στο παρελθόν. Ο λόγος που οδηγεί στην «ελεύθερη συμβίωση» είναι κυρίως η επιλογή πολλών ζευγαριών, που επιθυμούν μεν τη μόνιμη συμβίωση, αλλά σε πιο χαλαρή μορφή από αυτήν που γεννά ο γάμος.

Παλαιότερα, τόσο η κοινωνική συνείδηση όσο και ο νόμος αποδοκίμαζαν την εξώγαμη συμβίωση. Αντίθετα, στις σημερινές κοινωνίες της ανεκτικότητας και του σεβασμού στις ελεύθερες επιλογές, η εξώγαμη συμβίωση αναγνωρίζεται ως διαφορετική, πιο χαλαρή μορφή κοινής ζωής. Έτσι, στην Ελλάδα υπολογίζεται (σύμφωνα με έρευνα του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικών Ερευνών) ότι το ποσοστό των γυναικών, οι οποίες επιλέγουν να συμβιώσουν εκτός γάμου, έστω και μία φορά, στην ηλικιακή ομάδα 18-24 ετών έχει τριπλασιαστεί τα τελευταία 30 χρόνια. Ο γάμος, πάντως, αποτελεί όλο και συχνότερα την κατάληξη ενός προϋπάρχοντος μακροχρόνιου δεσμού, που έχει τη μορφή ελεύθερης συμβίωσης.

Η ελεύθερη συμβίωση, χωρίς καμία νομική υποχρέωση, αποτελεί και στην Ελλάδα πλέον μία πραγματικότητα. Περίπου το 5% των παιδιών σήμερα στην Ελλάδα, με αυξητικές τάσεις, υπολογίζεται (Eurostat 2004) ότι προέρχονται από αυτές τις ελεύθερες συμβιώσεις, χωρίς κανέναν είδους γάμου - θρησκευτικό ή πολιτικό. Στις άλλες χώρες του Ευρωπαϊκού νότου, το ποσοστό των παιδιών εκτός γάμου ανέρχεται στο 10%, ενώ στις Σκανδιναβικές χώρες φθάνει στο 50%.

Σύμφωνα με υπεύθυνους υπολογισμούς, τα παιδιά που γεννήθηκαν εκτός γάμου τα τελευταία έτη ξεπερνούν τα 120.000, ενώ μείζονα προβλήματα, που χρήζουν νομοθετικής αντιμετώπισης, αποτελούν πλέον οι απροστάτευτες γυναίκες, μετά από χρόνια ελεύθερης συμβίωσης, και γενικά οι μονογονεϊκές οικογένειες, οι οποίες φθάνουν σε αρκετές χιλιάδες και συνεχώς αυξάνονται.

Ασφαλώς η αξία του θρησκευτικού γάμου είναι και παραμένει μεγάλη και ασύγκριτη και μαζί με τον πολιτικό γάμο αποτελούν την καλύτερη επιλογή για τα ζευγάρια που θέλουν να δημιουργήσουν οικογένεια με όλες τις νομικές, οικονομικές και κοινωνικές εγγυήσεις και προστασίες.

Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, εξάλλου, αξίζει να σημειωθεί ότι το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΕΔΑΔ), εφαρμόζοντας το άρθρο 8 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ), το οποίο προστατεύει την ιδιωτική και οικογενειακή ζωή, υπάγει στο προστατευτικό πεδίο της διάταξης και την εξώγαμη συμβίωση (υπόθεση Johnston – 18.12.1986, υπόθεση Saucedo Gomez – 26.1.1999).

Η βαθμιαία, λοιπόν, μεταστροφή και εξέλιξη των κοινωνικών ηθών και των αντίστοιχων αντιλήψεων στο πεδίο της εξώγαμης συμβίωσης γέννησε την ανάγκη για νομοθετική αναγνώριση και ρύθμιση αυτής της πραγματικής κατάστασης, και οδήγησε τις περισσότερες ευρωπαϊκές νομοθεσίες στη θέσπιση σχετικών νόμων. Οι νόμοι αυτοί αφορούν είτε στην αναγνωρισμένη εξώγαμη συμβίωση ετερόφυλων ή/και ομόφυλων προσώπων (Γαλλία, Pacte Civil de Solidarite, Δανία, Νορβηγία, Σουηδία και Γερμανία), είτε στη θέσπιση της δυνατότητας σύναψης γάμου για ομόφυλα ζεύγη (Βέλγιο, Ισπανία, Μεγ. Βρετανία, Ολλανδία).

Πρέπει να σημειωθεί ότι και το ελληνικό δίκαιο, από την πλευρά του, δεν έμεινε αδιάφορο μέχρι σήμερα απέναντι στην «ελεύθερη ένωση». Είχε ήδη από το 1983 (ν. 1329/1983) αναφερθεί στο φαινόμενο αυτό, έστω με έμμεσο τρόπο, αλλά με αποδοχή ορισμένων συνεπειών που επέσυρε η ύπαρξή του στη διατροφή διαζευγμένων συζύγων (άρθρο 1444 παρ. 2 ΑΚ). Στη συνέχεια, ο νεότερος νομοθέτης του ν. 3089/2002, με τη διάταξη του άρθρου 1456 παρ. 1 ΑΚ προχώρησε ακόμη περισσότερο παρέχοντας στους ετερόφυλους συντρόφους, που ζουν ως άγαμο ζεύγος σε ελεύθερη ένωση, το δικαίωμα απόκτησης τέκνου με μεθόδους ιατρικώς υποβοηθούμενης αναπαραγωγής. Την ίδια θέση απέναντι στην εξώγαμη συμβίωση επανέλαβε και ο ν. 3305/2005, για την εφαρμογή των μεθόδων ιατρικώς υποβοηθούμενης αναπαραγωγής (π.χ. άρθρο 7 παράγραφοι 6 και 7, άρθρο 8 παρ. 2).

Το προκείμενο σχέδιο νόμου αφορά αποκλειστικά στην ελεύθερη συμβίωση προσώπων διαφορετικού φύλου. Σκοπός των διατάξεων του είναι να θέσει ένα νομικό πλαίσιο και να ρυθμίσει συστηματικά αυτή τη μορφή συμβίωσης, οριοθετώντας με τρόπο σαφή τα δικαιώματα, τις υποχρεώσεις και τις δεσμεύσεις των συμβιούντων προσώπων. Οι ρυθμίσεις του έχουν ως αφετηρία την αρχή ότι στην ελεύθερη συμβίωση επικρατεί η ελευθερία της βούλησης των προσώπων και όχι ο θεσμικός χαρακτήρας, όπως συμβαίνει στο γάμο. Άμεση συνέπεια της παραδοχής αυτής είναι ο αμιγώς συμβατικός τύπος που απαιτείται για την κατάρτιση του «συμφώνου ελεύθερης συμβίωσης», η δυνατότητα που αναγνωρίζεται στα μέρη να ρυθμίσουν συμβατικά τις περιουσιακές τους σχέσεις και το ελεuthέρως διαλυτό του συμφώνου.

Ταυτόχρονα, όμως, το σχέδιο νόμου κατοχυρώνει την προστασία των τέκνων που γεννώνται από το ζεύγος των συντρόφων (πατρότητα, επώνυμο, γονική μέριμνα) και το κληρονομικό δικαίωμα του επιζώντος συντρόφου, εισάγοντας έτσι τις μόνες ρυθμίσεις υποχρεωτικού χαρακτήρα, που κείνται εκτός της πρωτοβουλίας των συμβιούντων προσώπων.

Από την προτεινόμενη νομοθετική αντιμετώπιση της ελεύθερης συμβίωσης προκύπτει με σαφήνεια ότι αυτή αποτελεί ένα καθεστώς διαφορετικό από το γάμο: πρόκειται για μία εναλλακτική μορφή μόνιμης συμβίωσης και όχι για μία μορφή «χαλαρού» γάμου.

Αυτό σημαίνει ότι δεν θίγεται, ούτε κλονίζεται στο ελάχιστο η αξία του γάμου ως θεσμού, του οποίου η σύναψη, οι έννομες συνέπειες και η λύση υπάγονται σε τελείως διαφορετικούς κανόνες αναγκαστικού δικαίου και ο οποίος εξακολουθεί να ενδιαφέρει το ίδιο σοβαρά την πολιτεία και το κοινωνικό σύνολο.

II. ΟΙ ΕΠΙ ΜΕΡΟΥΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ

Άρθρο 1

Στο άρθρο 1 του σχεδίου νόμου ορίζεται ότι η σύναψη του συμφώνου είναι επιτρεπτή αποκλειστικά και μόνο σε πρόσωπα διαφορετικού φύλου και καθορίζεται ο συστατικός τύπος του συμφώνου, που είναι το συμβολαιογραφικό έγγραφο, καταρτιζόμενο αυτοπροσώπως από τα δύο συμβαλλόμενα μέρη. Η έναρξη της ισχύος του συμφώνου, για λόγους ασφαλείας των συναλλαγών, ορίζεται από την κατάθεση αντιγράφου του συμβολαιογραφικού εγγράφου στον ληξιαρχό του τόπου της κατοικίας των συμβληθέντων. Οι σχετικές λεπτομέρειες ως προς τη σύνταξη της σχετικής ληξιαρχικής πράξης θα ρυθμιστούν με νομοθετικές τροποποιήσεις στο ν. 344/1976 «περί ληξιαρχικών πράξεων».

Άρθρο 2

Στο άρθρο 2 θεσπίζονται οι θετικές και αρνητικές (κωλύματα) προϋποθέσεις για τη σύναψη του συμφώνου ελεύθερης συμβίωσης. Ειδικότερα, στην παράγραφο 1 ορίζεται ότι απαιτείται πλήρης δικαιοπρακτική ικανότητα, χωρίς δυνατότητα απόκλισης. Σχετικά με τις αρνητικές προϋποθέσεις, τις οποίες θεσπίζει η παράγραφος 2 υιοθετούνται τα ίδια κωλύματα, που ισχύουν και για το γάμο, με εξαίρεση την πλάγια αγχιστεία. Κρίθηκε ότι δεν θα πρέπει το σύμφωνο ελεύθερης συμβίωσης να λειτουργεί σαν υποκατάστατο του γάμου, όταν υπάρχουν κωλύματα για την τέλεση γάμου. Η εκ πлагίου, όμως, συγγένεια εξ αγχιστείας θεωρήθηκε ότι είναι υπερβολικό να εμποδίζει τη σύναψη του συμφώνου.

Η παράγραφος 3 αποσαφηνίζει ότι η μη τήρηση των ως άνω προϋποθέσεων επιφέρει την ακυρότητα του συμφώνου.

Άρθρο 3

Στο άρθρο 3 καθιερώνεται σχετική ακυρότητα του συμφώνου, την οποία μπορεί να προβάλλουν μόνο τα συμβληθέντα πρόσωπα και τρίτοι, που επικαλούνται οικογενειακό ή περιουσιακό έννομο συμφέρον (π.χ. τα τέκνα από προηγούμενο γάμο ή οι διεκδικούντες αποζημίωση από ασφαλιστική εταιρεία), καθώς και αυτεπαγγέλτως ο εισαγγελέας, αν θίγεται η δημόσια τάξη (π.χ. σύμφωνο μεταξύ στενών συγγενών).

Άκυρο, βεβαίως, μπορεί να είναι το σύμφωνο, τόσο για τους γενικούς λόγους ακυρότητας των δικαιопραξιών όσο και για παράβαση των διατάξεων του νόμου. Είναι ευνόητο ότι το σύμφωνο μπορεί να είναι ακυρώσιμο για ελαττώματα στη βούληση των μερών, οπότε και εφαρμόζονται οι γενικές διατάξεις περί ακυρωσίας.

Άρθρο 4

Στο άρθρο 4 ρυθμίζονται οι τρόποι λύσης του συμφώνου, εκτός από τη λύση του με θάνατο.

Έτσι, όπως ορίζει η παράγραφος 1, το σύμφωνο λύεται: α) με νέα, αντίθετη συμφωνία των δύο μερών, η οποία γίνεται με τον ίδιο τύπο, όπως και η κατάρτισή του, δηλαδή αυτοπροσώπως με συμβολαιογραφικό έγγραφο, β) με μονομερή συμβολαιογραφική δήλωση, η οποία επιφέρει τη λύση από τη στιγμή, κατά την οποία θα

επιδοθεί με δικαστικό επιμελητή στο άλλο μέρος και γ) αυτοδικαίως, αν συναφθεί γάμος, έστω και άκυρος ή ακυρώσιμος, είτε μεταξύ των ίδιων των προσώπων που συμβιώνουν είτε μεταξύ ενός από αυτά και τρίτου προσώπου.

Στην παράγραφο 2 ορίζεται ότι η με οποιονδήποτε τρόπο λύση του συμφώνου πρέπει να καταχωρείται, όπως και η κατάρτισή του, στο ειδικό βιβλίο του ληξιαρχείου.

Άρθρο 5

Στο άρθρο 5 προβλέπεται ότι η κατάρτιση του συμφώνου ελεύθερης συμβίωσης δεν μεταβάλλει το επώνυμο των προσώπων που το έχουν καταρτίσει. Δίδεται, πάντως, η δυνατότητα στα μέρη να χρησιμοποιούν στις κοινωνικές τους σχέσεις είτε κοινό επώνυμο είτε ο ένας να προσθέτει στο δικό του το επώνυμο του άλλου.

Άρθρο 6

Το άρθρο 6 αφορά στις περιουσιακές σχέσεις των συμβαλλομένων. Σύμφωνα με τις διατάξεις του εν λόγω άρθρου, τα πρόσωπα που καταρτίζουν σύμφωνο ελεύθερης συμβίωσης μπορούν να ρυθμίσουν και τις περιουσιακές τους σχέσεις είτε με ειδικότερες συμφωνίες που εντάσσονται στο αρχικό σύμφωνο είτε με μεταγενέστερη συμφωνία, που περιβάλλεται τον τύπο του συμβολαιογραφικού εγγράφου.

Ειδικά για ό,τι αποκτήθηκε κατά τη διάρκεια του συμφώνου, η τύχη του, μετά τη λύση του, καθορίζεται κατ'αρχήν από τη σχετική συμφωνία των μερών, την αρχική ή τη μεταγενέστερη. Αν δεν υπάρχει παρόμοια συμφωνία, προβλέπεται αξίωση στα αποκτήματα, εφόσον αποδειχθεί από τον ενάγοντα η ύπαρξη και η έκταση της συμβολής. Δεν υπάρχει, δηλαδή, τεκμήριο συμβολής. Η αξίωση μπορεί να στραφεί και κατά των κληρονόμων του υποχρέου, δεν κληρονομείται, όμως, από τους κληρονόμους του δικαιούχου, ούτε γεννάται στο πρόσωπό τους. Επίσης, η αξίωση δεν εκχωρείται. Παραγράφεται δύο χρόνια μετά τη λύση του συμφώνου, δηλαδή από το θάνατο, τη σύναψη γάμου (με τρίτο πρόσωπο), τη χρονολογία της συμφωνίας για τη λύση του συμφώνου ή τη χρονολογία, κατά την οποία επιδόθηκε η μονομερής δήλωση για τη λύση του.

Άρθρο 7

Στο άρθρο 7 αντιμετωπίζεται η διατροφή μετά τη λύση του συμφώνου. Σύμφωνα με το άρθρο αυτό, τα μέρη μπορούν είτε με το συμβολαιογραφικό συστατικό σύμφωνο είτε με μεταγενέστερη συμβολαιογραφική συμφωνία να προβλέψουν συμβατική υποχρέωση διατροφής, για μετά τη λύση του συμφώνου. Η συμβατική αυτή αξίωση διατροφής είναι έγκυρη μόνο για την περίπτωση κατά την οποία, μετά τη λύση του συμφώνου, θα υπάρχει αδυναμία αυτοδιατροφής (απορία) του ενός μέρους και δυνατότητα παροχής της (ευπορία) του άλλου υπό την έννοια των άρθρων 1486 παρ.1 και 1487 εδ. α' ΑΚ. Δεν κρίνεται, δηλαδή, σκόπιμο να συμφωνείται υποχρέωση διατροφής, που θα τείνει στον πλουτισμό του άλλου.

Η συμφωνία για διατροφή δεν ισχύει, αν το σύμφωνο λυθεί με θάνατο, οπότε θα υπάρχει κληρονομικό δικαίωμα του επιζώντος προσώπου και επομένως η συμβατική

υποχρέωση διατροφής δεν βαρύνει τους κληρονόμους του υποχρέου. Η συμφωνία δεν ισχύει, επίσης, αν το σύμφωνο λυθεί αυτοδικαίως με το γάμο ενός από τα συμβιούντα πρόσωπα με τρίτον, ή αν είναι άκυρο.

Στην παράγραφο 2 την οποία συμπληρώνει η παράγραφος 4 προβλέπεται ότι ο δικαιούχος διατροφής συμπορεύεται με τον διαζευγμένο σύζυγο του υποχρέου, πράγμα που σημαίνει ότι (όπως ορίζεται και στις γενικές διατάξεις περί διατροφής) συμπορεύεται και με τους ανήλικους κατιόντες, αλλά προηγείται κάθε άλλου δικαιούχου (π.χ. ενήλικων τέκνων ή γονέων του υποχρέου).

Κατά την παράγραφο 3, ο υπόχρεος της συμβατικής αξίωσης διατροφής δεν μπορεί να επικαλεσθεί την υποχρέωση αυτή, προβάλλοντας την κατά το άρθρο 1487 ΑΚ ένσταση διακινδύνευσης, όταν υποχρεούται εκ του νόμου σε συνεισφορά για τις οικογενειακές ανάγκες, βάσει των άρθρων 1389-1390 ΑΚ, ή σε διατροφή συζύγου ή (και) ανήλικων τέκνων του, είτε από την ελεύθερη συμβίωση, είτε από γάμο, είτε εκούσια ή δικαστικά αναγνωρισμένων, είτε υιοθετημένων.

Άρθρο 8

Με το άρθρο 8 καθιερώνεται μαχητό τεκμήριο πατρότητας για τον άνδρα που συνήψε σύμφωνο ελεύθερης συμβίωσης με τη μητέρα του τέκνου, εφόσον αυτό γεννήθηκε κατά τη διάρκεια του συμφώνου ή μέσα σε τριακόσιες ημέρες από τη λύση ή την αναγνώριση της ακυρότητας ή την ακύρωσή του. Αν αναγνωρισθεί η ακυρότητα του συμφώνου ή αν αυτό ακυρωθεί, το τεκμήριο εξακολουθεί να ισχύει. Για την προσβολή του τεκμηρίου ισχύουν αναλόγως οι διατάξεις του Αστικού Κώδικα για την προσβολή πατρότητας τέκνου καταγόμενου από γάμο (ΑΚ 1466 επ.), καθώς και τα άρθρα 614 επ. ΚΠολΔ.

Άρθρο 9

Με το άρθρο 9 ρυθμίζεται το επώνυμο των τέκνων, το οποίο επιλέγεται από τα πρόσωπα που συνάπτουν το σύμφωνο ελεύθερης συμβίωσης με κοινή αμετάκλητη δήλωσή τους. Η δήλωση αυτή περιέχεται είτε στο συμβολαιογραφικό έγγραφο, με το οποίο συστήνεται το σύμφωνο ελεύθερης συμβίωσης, είτε σε μεταγενέστερο συμβολαιογραφικό έγγραφο, που όμως καταρτίζεται πριν από τη γέννηση των τέκνων. Η ρύθμιση είναι ανάλογη με ό,τι ισχύει για τα τέκνα τα καταγόμενα από γάμο, με τη διαφορά ότι η παράλειψη της παραπάνω δήλωσης δεν συνεπάγεται την επικράτηση του επωνύμου του πατέρα, αλλά επισύρει διπλό επώνυμο, συντιθέμενο από το επώνυμο και των δύο γονέων. Τέλος, διευκρινίζεται ο τρόπος που θα σχηματιστεί το επώνυμο του τέκνου όταν το επώνυμο του ενός ή και των δύο γονέων είναι και αυτό σύνθετο.

Άρθρο 10

Το άρθρο 10 αναφέρεται στη γονική μέριμνα τέκνων που γεννήθηκαν κατά τη διάρκεια συμφώνου ελεύθερης συμβίωσης ή μέσα σε τριακόσιες ημέρες από τη λύση ή την αναγνώριση της ακυρότητάς του. Όπως συμβαίνει και με το επώνυμο, έτσι και στο ζήτημα της γονικής μέριμνας, τα τέκνα αυτά εξομοιώνονται απολύτως με τα τέκνα τα καταγόμενα από γάμο. Τόσο κατά τη διάρκεια της

συμβίωσης όσο και μετά τη λύση του συμφώνου, ισχύουν αναλόγως οι σχετικές διατάξεις του Αστικού Κώδικα (και του ΚΠολΔ) για τα τέκνα τα καταγόμενα από γάμο.

Άρθρο 11

Με το άρθρο 11 ρυθμίζονται οι κληρονομικές σχέσεις των προσώπων που έχουν συνάψει σύμφωνο ελεύθερης συμβίωσης. Το άρθρο αναγνωρίζει κληρονομικό δικαίωμα εξ αδιαθέτου και δικαίωμα νόμιμης μοίρας στο σύντροφο που επιζεί. Το εξ αδιαθέτου, όμως, ποσοστό του επιζώντος συντρόφου είναι μειωμένο, σε σχέση με εκείνο του επιζώντος συζύγου. Ανέρχεται στο 1/6 της κληρονομίας, αν συντρέχει με κληρονόμους της πρώτης τάξης, δηλαδή, με κατιόντες του κληρονομούμενου, είτε αυτοί προέρχονται από την ελεύθερη συμβίωση είτε από γάμο είτε από εξώγαμη (και εκτός συμφώνου ελεύθερης συμβίωσης) σχέση και υπάρχει αναγνώριση της πατρότητας. Ανέρχεται δε στο 1/3, αν ο επιζών σύντροφος συντρέχει με κληρονόμους των υπόλοιπων τάξεων. Αν δεν υπάρχει κανείς συγγενής που να κληρονομεί εξ αδιαθέτου τον κληρονομούμενο, τότε ο επιζών σύντροφος καλείται σε ολόκληρη την κληρονομία. Ανάλογη είναι και η ρύθμιση (παράγραφος 2) της νόμιμης μοίρας του επιζώντος, της οποίας το ποσοστό ανέρχεται στο μισό της εξ αδιαθέτου μερίδας που του αναλογεί, όπως οριοθετείται στην παράγραφο 1 του άρθρου. Η διαφορετική αυτή μεταχείριση δικαιολογείται από τη χαλαρότερη μορφή της ελεύθερης συμβίωσης σε σχέση με το γάμο.

Τέλος, στην παράγραφο 3 θεσπίζεται ανάλογη εφαρμογή και στην περίπτωση θανάτου του ενός συντρόφου των διατάξεων του ΑΚ για την αποκλήρωση του νόμιμου μεριδιούχου (1839 επ.) και εκείνων για την κληρονομική αναξίότητα (1860 επ.).

Άρθρο 12

Το άρθρο 12 επεκτείνει την εφαρμογή του άρθρου 256 περίπτωση 1 ΑΚ και στα πρόσωπα που έχουν καταρτίσει σύμφωνο ελεύθερης συμβίωσης, δεδομένου ότι οι ίδιοι λόγοι που δυσχεραίνουν την άσκηση αξιώσεων, όσο διαρκεί ο γάμος, ισχύουν και για τα πρόσωπα αυτά, όσο διαρκεί το σύμφωνο.

Άρθρο 13

Με το άρθρο 13 το ελληνικό δίκαιο εφαρμόζεται στις προσωπικές και περιουσιακές σχέσεις των προσώπων που έχουν καταρτίσει σύμφωνο ελεύθερης συμβίωσης, στις σχέσεις τους με τα τέκνα, που γεννήθηκαν από τη συμβίωσή τους, καθώς και στις κληρονομικές σχέσεις, εφόσον το σύμφωνο έχει συναφθεί στην Ελλάδα. Η ρύθμιση αυτή κρίθηκε αναγκαία, αφού το νομικό καθεστώς που διέπει την ελεύθερη συμβίωση στις διάφορες χώρες παρουσιάζει μεγάλες διαφορές, με συνέπεια η εφαρμογή αλλοδαπού δικαίου, με βάση κανόνα ιδιωτικού διεθνούς δικαίου, να οδηγεί σε ανασφάλεια δικαίου.

Στο δεύτερο εδάφιο του άρθρου απλώς αποσαφηνίζεται ότι όταν το σύμφωνο έχει συναφθεί σε άλλο Κράτος, εφαρμόζεται το δίκαιο που ορίζουν οι κανόνες ΙΔΔ του Κράτους αυτού, δηλαδή του forum, όποια εθνικότητα και αν έχουν τα συμβληθέντα πρόσωπα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ
ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΤΟΥ ΑΣΤΙΚΟΥ ΚΩΔΙΚΑ

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ – ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

ΥΙΟΘΕΣΙΑ – ΔΙΑΖΥΓΙΟ: Με τα άρθρα 14-19 του σχεδίου νόμου τροποποιούνται τα άρθρα 1439,1515,1552, 1553, 1565 και 1589 του ΑΚ, το άρθρο 800 του ΚΠολΔ και διατάξεις του ν. 2447/1996 και του π.δ. 226/1999. Έτσι, ρυθμίζονται θέματα για το αμάχητο τεκμήριο του ισχυρού κλονισμού του γάμου που ορίζεται διετούς αντί της ισχύουσας τετραετούς διάστασης, το συναινετικό διαζύγιο, τη γονική μέριμνα των εκτός γάμου τέκνων και επί μέρους ζητήματα της υιοθεσίας, που σκοπό έχουν να βελτιώσουν τη λειτουργία του θεσμού προς την κατεύθυνση της ταχύτερης, αλλά και ασφαλέστερης τέλεσης της υιοθεσίας. Ειδικότερα, ρυθμίζονται: α. δύο θέματα της διαδικασίας της υιοθεσίας ενώπιον του δικαστηρίου (αναπλήρωση της συναίνεσης των γονέων, δυναμική ακρόαση των συγγενών του υιοθετούμενου), β. η δυνατότητα απάλειψης του κυρίου ονόματος του υιοθετούμενου, αν τούτο επιβάλλεται από το συμφέρον του, γ. η διεθνής δικαιοδοσία των ελληνικών δικαστηρίων, η οποία διευρύνεται σε περιπτώσεις υιοθεσίας και τέλος, δ. θέματα διοικητικής διαδικασίας για την υιοθεσία.

II. ΟΙ ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ

Άρθρο 14

Με το άρθρο 14 του παρόντος σχεδίου νόμου, προβλέπεται ότι ο ισχυρός κλονισμός του γάμου τεκμαίρεται αμάχητα όταν οι σύζυγοι βρίσκονται σε διάσταση από δύο, τουλάχιστον, χρόνια. Η ρύθμιση αυτή κατέστη αναγκαία, μετά τη διαπίστωση από την εφαρμογή της ρύθμισης της τετραετούς διάστασης ως αμάχητου τεκμηρίου, με το άρθρο 16 του ν. 1329/1983, ότι ο τελικός χρόνος λύσης του γάμου, στην πραγματικότητα, βραδύνει και στις περισσότερες των περιπτώσεων υπερβαίνει την εξαετία. Τούτο οφείλεται, κυρίως, στη μεγάλη αύξηση του φόρτου των υποθέσεων στα δικαστήρια. Στην εξομάλυνση της καταστάσεως αυτής και τη λύση του γάμου με βάση τον παραπάνω λόγο μέσα σε εύλογο χρόνο, λαμβανομένων υπόψη των ως άνω συνθηκών, αποσκοπεί η ρύθμιση αυτή, που ορίζει το χρόνο της διάστασης, ως αμάχητο τεκμήριο ισχυρού κλονισμού του γάμου, σε δύο χρόνια.

Άρθρο 15

Με τη ρύθμιση του άρθρου 15, τροποποιείται το άρθρο 1515 του ΑΚ, ώστε ο πατέρας που αναγνωρίζει το τέκνο, εκούσια ή δικαστικά, να μπορεί να συνασκή τη γονική μέριμνα, εφόσον υπάρχει συμφωνία με τη μητέρα. Επίσης, δίνεται η δυνατότητα ασκήσεως της γονικής μέριμνας και από τον αντιδικήσαντα πατέρα, στην περίπτωση που υπάρχει προς τούτο συμφωνία των γονέων.

Άρθρο 16

Η προτεινόμενη, με το άρθρο 16 του παρόντος, τροποποίηση της περίπτωσης γ' του άρθρου 1552 ΑΚ έχει σκοπό να διευκολύνει τη διαδικασία της υιοθεσίας στην περίπτωση που οι φυσικοί γονείς του υιοθετούμενου, κατόπιν της παροχής της γενικής εξουσιοδότησης του αρ-

θρου 1554 ΑΚ, κατέστησαν άγνωστης διαμονής και, κατά συνέπεια, είναι αδύνατον να συναινέσουν ενώπιον του Δικαστηρίου, σύμφωνα με το άρθρο 1550 ΑΚ, για την ολοκλήρωση της υιοθεσίας. Το Δικαστήριο, με απόφασή του, θα δύναται να αναπληρώσει τη συναίνεσή τους, υπό την απαραίτητη προϋπόθεση της απόδειξης ενώπιον του Δικαστηρίου ότι κατέστησαν άγνωστου διαμονής, μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας για παροχή της γενικής εξουσιοδότησης του άρθρου 1554 ΑΚ. Με την προτεινόμενη προσθήκη, πέραν της διευκόλυνσης και επιτάχυνσης της υιοθεσίας, λαμβάνεται υπόψη και η ανάγκη προστασίας των δικαιωμάτων του παιδιού, με σκοπό τη μικρότερη δυνατή παραμονή του σε ίδρυμα και την ταχεία ένταξή του στη θετή οικογένεια. Έτσι, αν αποδεικνύεται ότι οι φυσικοί γονείς κατέστησαν άγνωστης διαμονής κατόπιν της παροχής της γενικής εξουσιοδότησης του άρθρου 1554 ΑΚ και είναι αδύνατον να συναινέσουν οι ίδιοι ενώπιον του δικαστηρίου, όπως ορίζει το άρθρο 1550 ΑΚ, συντρέχει λόγος δικαστικής αναπλήρωσης της συναίνεσής τους για την υιοθεσία του τέκνου τους. Οπότε, συμπερασματικά, αν μεν οι φυσικοί γονείς είναι εξαρχής άγνωστοι, εφαρμόζεται η περ. α' του άρθρου 1552-αν πρόκειται για γνωστούς γονείς, άγνωστης διαμονής, που δεν έχουν δώσει γενική εξουσιοδότηση (η οποία άλλωστε απαιτείται μόνο στις περιπτώσεις που προβλέπει το άρθρο 1554 ΑΚ), η συναίνεσή τους αναπληρώνεται βάσει της περ. γ', όπως ίσχυε μέχρι σήμερα - αν, τέλος, οι γονείς είναι γνωστοί και έχουν δώσει την απαιτούμενη από το άρθρο 1554 γενική εξουσιοδότηση, αλλά στη συνέχεια χάθηκαν και κατέστησαν άγνωστου διαμονής, τότε, από τώρα και στο εξής, θα αναπληρώνεται η συναίνεσή τους βάσει της προτεινόμενης τροποποίησης της περ. γ'. Μη αναπλήρωση της συναίνεσης των εκ των υστέρων άγνωστου διαμονής γονέων και στήριξη της διαδικασίας μόνο στη δοθείσα γενική εξουσιοδότηση θα σήμαινε παράκαμψη της συναίνεσης των φυσικών γονέων και θα προσέκρουε στις επιταγές του Συντάγματος (άρθρο 5 παρ. 1), ως αποτελούσα υπέρμετρη δέσμευση της ελευθερίας τους. Επί πλέον θα ήταν αντίθετη προς τα άρθρα 9 και 21 της Διεθνούς Σύμβασης για τα δικαιώματα του παιδιού. Θα πρέπει εξάλλου να ληφθεί υπόψη και το Σχέδιο του Συμβουλίου της Ευρώπης (του οποίου επικείμενη η ψήφιση από τα Κράτη Μέλη) για την αναθεώρηση της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την υιοθεσία ανηλίκων του 1967, το άρθρο 5 του οποίου προβλέπει την ύπαρξη ισχυρής, μη ανακληθείσας συναίνεσης των γονέων κατά την τέλεση της υιοθεσίας.

Άρθρο 17

Με την τροποποίηση του άρθρου 1553 ΑΚ, δίδεται η ευχέρεια στο δικαστήριο που αποφασίζει για την αναπλήρωση της συναίνεσης των φυσικών γονέων ή του επιτρόπου, να ζητήσει τη γνώμη των πλησιέστερων συγγενών του προς υιοθεσία ανηλίκου. Η καθιέρωση δυνατότητας ακρόασης των πλησιέστερων συγγενών και όχι υποχρέωσης ακρόασής τους – όπως προέβλεπε το άρθρο 1553 ΑΚ προ της προτεινόμενης τροποποίησής του – συμβαδίζει αφ' ενός με τα γενικώς ισχύοντα κατά την εκδίκαση της σχετικής αιτήσεως (εκούσια δικαιοδοσία), αφ' ετέρου δε με την πρακτική ανάγκη να εκτιμήσει το δικαστήριο σε κάθε περίπτωση χωριστά, αν είναι σκόπιμη η ακρόαση των συγγενών. Το δικαστήριο θα κρίνει σταθμίζοντας την εγγύτητα της συγγένειας, την ουσια-

στική σχέση με τον μη συναινούντα γονέα, τη μυστικότητα της υιοθεσίας, την ανάγκη προστασίας και το συμφέρον του ανήλικου, αλλά και την ανάγκη προστασίας της προσωπικότητας του μη συναινούντος γονέως κ.λπ.. Αν εκτιμήσει ότι είναι σκόπιμη η ακρόαση των συγγενών, θα διατάξει την ακρόασή τους, αν είναι εφικτή. Αν όχι, θα την παραλείψει και θα προχωρήσει στην αναπλήρωση της ελλείπουσας συναίνεσης, χωρίς να ακροασθεί τους συγγενείς.

Άρθρο 18

Το άρθρο 1565 του ΑΚ τροποποιείται με το άρθρο 18 του παρόντος, ώστε, παράλληλα με τη δυνατότητα της προσθήκης και νέου κυρίου ονόματος του θετού τέκνου, να προβλέπεται πλέον και η δυνατότητα απάλειψης του κυρίου ονόματος που έφερε το τέκνο προ της υιοθεσίας, εφόσον όμως η απάλειψη είναι προς το συμφέρον του τέκνου. Τούτο θα συμβαίνει ιδίως αν το τέκνο προ της υιοθεσίας έφερε όνομα το οποίο ηχεί ξένο προς την κοινωνική πραγματικότητα, παραπέμποντας στην καταγωγή του τέκνου, προδίδοντας έτσι την υιοθεσία και παραβιάζοντας τη μυστικότητά της. Η ευχέρεια αυτή μπορεί να ασκηθεί μεταξύ δύο χρονικών ορίων : Το πρώτον μετά την τέλεση της υιοθεσίας, διότι κρίθηκε επικίνδυνο δια της αποφάσεως της υιοθεσίας να αλλάξουν δια μιας όλα τα στοιχεία της αστικής ταυτότητας του θετού τέκνου (επώνυμο και όνομα). Αλλά εντός έτους από την τελεστικότητα της αποφάσεως, ώστε να αίρεται η εκκρεμότητα περί την αστική ταυτότητα του τέκνου και να εντάσσεται αυτό πλέον ομαλώς στη θετή οικογένεια και στο λοιπό κοινωνικό περιβάλλον (σχολείο κ.λπ.). Η προθεσμία του έτους αφορά στην υποβολή της αιτήσεως για την απάλειψη του ονόματος. Δηλαδή σύμφωνα με το τροποποιημένο άρθρο 1565, ο θετός γονέας έχει την ευχέρεια κατά τη δίκη της υιοθεσίας να προσθέσει και άλλο κύριο όνομα (με την επιφύλαξη της παρ. 2). Και εντός έτους από την τέλεση της υιοθεσίας μπορεί να ζητήσει, εφόσον το επιθυμεί και τούτο είναι προς το συμφέρον του τέκνου, την απάλειψη του κυρίου ονόματος που έφερε ο υιοθετούμενος προ της υιοθεσίας, ώστε να παραμείνει μόνον το κύριο όνομα που προστέθηκε κατά την υιοθεσία. Αρμόδιο δικαστήριο είναι το δικαστήριο της υιοθεσίας. Με την μεταβατική διάταξη δίδεται η ευχέρεια απάλειψης κυρίου ονόματος και για τις ήδη τελεσθείσες υιοθεσίες, εφόσον κατατεθεί η σχετική αίτηση εντός έτους από της ισχύος του νόμου.

Άρθρο 19

Το άρθρο 19 του παρόντος σχεδίου, μετά τις εισαγόμενες νέες ρυθμίσεις για την υιοθεσία και σε εναρμόνιση προς αυτές του άρθρου 1589 του ΑΚ, που τροποποιείται με αυτό, ορίζει ποιοι ανήλικοι και υπό ποιες προϋποθέσεις, τελούν υπό επιτροπεία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ ΑΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 20

Με το άρθρο 20 προστίθενται δεύτερο και τρίτο εδάφιο στην παράγραφο 1 του άρθρου 800 ΚΠολΔ και ρυθμίζεται το ζήτημα της διεθνούς δικαιοδοσίας των ημεδα-

πών δικαστηρίων στις περιπτώσεις εκείνες που δεν υφίσταται μεν ο σύνδεσμος της συνήθους διαμονής του υιοθετούντος ή του υιοθετούμενου στην ελληνική επικράτεια, ωστόσο οι τελευταίοι ή ένας από αυτούς έχουν την ελληνική ιθαγένεια. Κρίνεται σκόπιμη η θέσπιση της ελληνικής ιθαγένειας ως συνδέσμου θεμελιωτικού της διεθνούς δικαιοδοσίας, ο οποίος ευρίσκεται σε διαζευκτική συρροή με τον σύνδεσμο της συνήθους διαμονής του υιοθετούντος ή του υιοθετούμενου, αφού με τον τρόπο αυτό καθίσταται δυνατή η τέλεση υιοθεσίας ενώπιον των ημεδαπών δικαστηρίων όταν οι συμμετέχοντες που συνδέονται με τον δεσμό της ιθαγένειας με την ελληνική έννομη τάξη.

Άρθρο 21

Με το άρθρο 21 κρίνεται απαραίτητη η τροποποίηση της παρ. 2 του άρθρου 7 του ν. 2447/1996, καθώς η έννοια του εύλογου χρόνου για την ανακίνωση της παράδοσης του προς υιοθεσία παιδιού στους υποψήφιους θετούς γονείς, στην αρμόδια κοινωνική υπηρεσία, η οποία είχε καθιερωθεί, δημιουργούσε ερμηνευτικά προβλήματα στην διοικητική πρακτική, τα οποία με την προτεινόμενη θέσπιση της αποκλειστικής προθεσμίας ενός μηνός, θα αποφευχθούν.

Άρθρο 22

Η ρύθμιση, που εισάγει το άρθρο 22 του παρόντος σχεδίου επιλύει το πρόβλημα που είχε παρουσιαστεί από την μέχρι σήμερα ρύθμιση της παρ. 2 του άρθρου 4 του π.δ. 226/1999, σύμφωνα με το οποίο στην περίπτωση της μη αποστολής στοιχείων του υιοθετούμενου παιδιού, ιδίως του κοινωνικού και ιατρικού ιστορικού του, η ελληνική κοινωνική υπηρεσία υποχρεούνταν στην αποστολή αρνητικής έκθεσης για τους υποψήφιους θετούς γονείς. Η προτεινόμενη ρύθμιση προβλέπει την μη αποστολή της έκθεσης, αντί της υποχρέωσης αποστολής αρνητικής έκθεσης, προκειμένου έτσι να διασφαλίζονται τα συμφέροντα των υποψήφιων θετών γονέων του υιοθετούμενου αλλά και η δημόσια τάξη.

Άρθρο 23

Με το άρθρο 23 γίνεται προσπάθεια ενίσχυσης της δικαστικής προστασίας δικαιωμάτων, για τα οποία έχει εκδοθεί προσωρινή διαταγή. Έτσι, η μη συμμόρφωση σε προσωρινή διαταγή δικαστηρίου επισύρει, πλέον, βαρύτερη ποινή.

Άρθρο 24

Με την πρώτη παράγραφο του άρθρου 24 καταργείται ο θεσμός του επόπτη ανακριτών, που είχε θεσπισθεί με το άρθρο 2 παρ. 6 του ν. 3327/2005 (σχ. και άρθρο 1 παράγραφος 12 του ν. 3514/2006). Η εφαρμογή της διατάξεως αυτής δεν απέδωσε τα αναμενόμενα αποτελέσματα ως προς το συντονισμό και την επιτάχυνση του ανακριτικού έργου. Εξάλλου η ανώτατη διεύθυνση της ανάκρισης ανήκει στον Εισαγγελέα Εφετών, σύμφωνα με το άρθρο 35 Κ.Ποιν.Δ.. Περαιτέρω εποπτεία, συντονισμός και υποβοήθηση του ανακριτικού έργου γίνεται και από τους κατά περίπτωση αρμόδιους Προέδρους Πρωτοδικών και Προέδρους Εφετών. Είναι προφανές ότι είναι

περιττή η ανάθεση καθηκόντων Επόπτη Ανακριτών και σε άλλους δικαστές. Επομένως η σχετική με το θέμα αυτό ως άνω διάταξη πρέπει να καταργηθεί, ώστε οι ορισθέντες Επόπτες των Ανακριτών να απασχολούνται αποκλειστικά με το δικαιοδοτικό τους έργο.

Με τη δεύτερη παράγραφο καθορίζεται στο ένα έτος η διάρκεια της θητείας των δικαστικών λειτουργών, που αποσπώνται στο Υπουργείο Δικαιοσύνης για την εκτέλεση νομοπαρασκευαστικού έργου. Δίδεται, πάντως, δυνατότητα, ανάλογα και με τις ανάγκες του Υπουργείου Δικαιοσύνης, της ετήσιας ανανέωσης της θητείας αυτής, μέχρι όμως την συμπλήρωση, κατ' ανώτατο όριο, πενταετίας.

Ο Κώδικας περί του Οργανισμού των Δικαστηρίων και Κατάστασης των Δικαστικών Λειτουργών (ν. 1756/1988), έχει υποστεί αλλεπάλληλες τροποποιήσεις και προσθήκες. Με την προτεινόμενη διάταξη, προβλέπεται η κωδικοποίηση, με προεδρικό διάταγμα, των σχετικών διατάξεων, χωρίς αλλοίωση του περιεχομένου τους.

Άρθρο 25

Με την πρώτη παράγραφο του άρθρου 25 δίδεται η ορθή ερμηνεία της παραγράφου 4 του άρθρου 52 του ν. 3689/2008 και διασαφηνίζεται ότι τα αναπληρωματικά μέλη του Συμβουλίου είναι ισάριθμα, κατά περίπτωση, με τα τακτικά και κατά τη σειρά των ψήφων που έλαβε ο καθένας. Εξάλλου, με τη δεύτερη παράγραφο διευκρινίζεται, προς άρση κάθε ενδεχόμενης αμφισβητήσεως, ότι κατά το διαγωνισμό του έτους 2008 για την εισαγωγή σπουδαστών στην Εθνική Σχολή Δικαστικών Λειτουργών εφαρμόζονται, σχετικά με τα προσόντα που πρέπει να έχουν οι υποψήφιοι, τα όρια ηλικίας αυτών, καθώς και ως προς τις ξένες γλώσσες, οι διατάξεις του ν. 2236/1994.

Άρθρο 26

Δεδομένης της βαθμιαίας αυξήσεως των θέσεων Αντιπροέδρων και Συμβούλων της Επικρατείας, αυξάνεται αντιστοίχως και το όριο της απαρτίας για τη σύνθεση της Ολομελείας του Δικαστηρίου, όταν συνεδριάζει ως δικαστικός σχηματισμός, με συνέπεια, λόγω του μεγάλου αριθμού συμμετεχόντων, να καθίσταται ενίοτε δυσχερής η εποικοδομητική ανταλλαγή απόψεων κατά τη διάσκεψη και να μειώνεται η αποτελεσματικότητα του σχηματισμού. Από την άλλη πλευρά, ο κατ' αναλογία σημαντικός αριθμός συμμετεχόντων μελών συντείνει στη διασφάλιση της αντιπροσωπευτικότητας του σχηματισμού και στη διάλυση κάθε υποψίας επιρροών για την εκάστοτε συγκρότησή του. Επελέγη, ως εκ τούτου, ως όριο απαρτίας ο αριθμός των 25 μελών με αποφασιστική ψήφο. Ο αριθμός αυτός θα παραμένει σταθερός, ανεξαρτήτως των τυχόν εκάστοτε αυξήσεων του αριθμού των μελών με αποφασιστική ψήφο. Εξάλλου, λόγω του πολυμελούς της συνθέσεως της Ολομελείας και των αλληπαλλήλων ενίοτε διασκέψεων που απαιτούνται για κάθε υπόθεση, συμβαίνει, σε περίπτωση παροδικού κωλύματος και ενός μόνον μέλους, να μην καθίσταται δυνατόν να ολοκληρωθούν οι διασκέψεις σε σύντομο σχετικώς χρόνο, με συνέπεια να καθυστερεί η έκδοση αποφάσεων, και μάλιστα επί υποθέσεων, οι οποίες είναι, κατά τεκμήριο, οι σημαντικότερες του Δικαστηρίου. Για τον λόγο αυτόν, προβλέπεται με την προτεινόμενη διάταξη η συμμετοχή στην Ολομέλεια δύο επιπλέον μελών, καθώς και ενός

Παρέδρου, ως αναπληρωματικών, και ρυθμίζονται τα σχετικά με τη διαδικασία συμμετοχής των μελών αυτών ζητήματα.

Άρθρα 27-28

Με το άρθρο 27 προβλέπονται μεταβατικές διατάξεις για την υιοθεσία ενώ με το ακροτελεύτιο άρθρο του νομοσχεδίου καθορίζεται η έναρξη ισχύος του, που αρχίζει από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός εάν σε επί μέρους διατάξεις ορίζεται διαφορετικά.

Αθήνα, 9 Οκτωβρίου 2008

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
Πρ. Παυλόπουλος	Γ. Αλογοσκούφης
ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ	ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ
Δ. Αβραμόπουλος	Σ. Χατζηγάκης

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΑΝΤΙΚΑΘΙΣΤΑΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΓΟΥΜΕΝΩΝ
ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ

Στο σχέδιο νόμου «Μεταρρυθμίσεις για την οικογένεια, το παιδί, την κοινωνία και άλλες διατάξεις»

1. Με το άρθρο 12 του εχεδίου αντικαθίσταται το άρθρο 256 Α.Κ. περίπτ. 1, που ορίζει τα εξής:

1. μεταξύ συζύγων κατά τη διάρκεια του γάμου, έστω και αν ύστερα ακυρωθεί

2. Με το άρθρο 14 του εχεδίου αντικαθίσταται η τρίτη παράγραφος του άρθρου 1439 του ΑΚ, που ορίζει τα εξής:

Εφόσον οι σύζυγοι βρίσκονται σε διάσταση συνεχώς από τέσσερα τουλάχιστον χρόνια, ο κλονισμός τεκμαίρεται αμάχητα και το διαζύγιο μπορεί να ζητηθεί, έστω και αν ο λόγος του κλονισμού αφορά το πρόσωπο του ενάγοντα. Η συμπλήρωση του χρόνου διάστασης δεν εμποδίζεται από μικρές διακοπές που έγιναν ως προσπάθεια αποκατάστασης των σχέσεων ανάμεσα στους συζύγους.

3. Με το άρθρο 15 του εχεδίου αντικαθίσταται το άρθρο 1515 του ΑΚ, που ορίζει τα εξής:

Άρθρο 1515

Τέκνα χωρίς γάμο των γονέων τους

Η γονική μέριμνα του ανήλικου τέκνου που γεννήθηκε και παραμένει χωρίς γάμο των γονέων του ανήκει στη μητέρα του. Σε περίπτωση αναγνώρισής του, αποκτά γονική μέριμνα και ο πατέρας, που όμως την ασκεί αν έπαψε η γονική μέριμνα της μητέρας ή αν αυτή αδυνατεί να ζητήσει για νομικούς ή πραγματικούς λόγους.

Με αίτηση του πατέρα το δικαστήριο μπορεί και σε κάθε άλλη περίπτωση, και ιδίως αν συμφωνεί η μητέρα, να αναθέσει και σ' αυτόν την άσκηση της γονικής μέριμνας ή μέρους της, εφόσον αυτό επιβάλλεται από το συμφέρον του τέκνου.

Σε περίπτωση δικαστικής αναγνώρισης, στην οποία αντιδίκησε ο πατέρας, αυτός δεν ασκεί γονική μέριμνα ούτε αναπληρώνει τη μητέρα στην ασκήσή της. Το δικαστήριο μπορεί, αν το επιβάλλει το συμφέρον του τέκνου να αποφασίσει διαφορετικά με αίτηση του πατέρα, εφόσον έπαψε η γονική μέριμνα της μητέρας ή αυτή αδυνατεί να την ασκήσει για νομικούς ή πραγματικούς λόγους ή υπάρχει συμφωνία των γονέων.

4. Με το άρθρο 16 του εχεδίου αντικαθίσταται το άρθρο 1552 ΑΚ, που ορίζει τα εξής:

"Άρθρο 1552.
Δικαστική αναπλήρωση της συναίνεσης.

Η συναίνεση των γονέων για υιοθεσία του τέκνου τους αναπληρώνεται με απόφαση του δικαστηρίου: α) αν οι γονείς είναι άγνωστοι ή το τέκνο είναι έκθετο, β) αν και οι δύο γονείς έχουν εκπέσει από τη γονική μέριμνα ή βρίσκονται σε καθεστώς στερητικής δικαστικής συμπαράστασης που τους αφαιρεί και την ικανότητα να συναινούν για την υιοθεσία του παιδιού τους, γ) αν οι γονείς έχουν άγνωστη διαμονή δ) αν το τέκνο προστατεύεται από αναγνωρισμένη κοινωνική οργάνωση, έχει αφαιρεθεί από τους γονείς η άσκηση της επιμέλειας σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 1532 και 1533 και αυτοί αρνούνται καταχρηστικά να συναινέσουν.

"ε) αν το τέκνο έχει παραδοθεί με τη συναίνεση των γονέων σε οικογένεια για φροντίδα και ανατροφή με σκοπό την υιοθεσία και έχει ενταχθεί σ' αυτήν επί χρονικό διάστημα ενός τουλάχιστον έτους, οι δε γονείς εκ των υστέρων αρνούνται καταχρηστικά να συναινέσουν."

Με απόφαση του δικαστηρίου αναπληρώνεται και η συναίνεση του επιτρόπου για την υιοθεσία του ανηλίκου εφόσον ο τελευταίος προστατεύεται από αναγνωρισμένη κοινωνική οργάνωση και ο επίτροπος αρνείται καταχρηστικά να συναινέσει".

5. Με το άρθρο 17 του εχεδίου αντικαθίσταται το άρθρο 1553 ΑΚ, που ορίζει τα εξής:

"Άρθρο 1553.
Ακρόαση των συγγενών.

Στις περιπτώσεις υπό στοιχεία β' έως δ' της πρώτης παραγράφου, καθώς και στην περίπτωση της δεύτερης παραγράφου του προηγούμενου άρθρου, το δικαστήριο αποφασίζει, αφού ακούσει τους πλησιέστερους συγγενείς, αν η ακρόασή τους είναι εφικτή.

6. Με το άρθρο 18 του εχεδίου αντικαθίσταται το άρθρο 1565 ΑΚ, που ορίζει τα εξής:

"Άρθρο 1565.
Προσθήκη και άλλου κυρίου ονόματος.

Το δικαστήριο μπορεί με την απόφασή του περί υιοθεσίας, να επιτρέψει στον υποψήφιο θετό γονέα, ύστερα από αίτησή του, να προσθέσει στο κύριο όνομα του θετού τέκνου και άλλο όνομα. Αν το θετό τέκνο έχει συμπληρώσει το δωδέκατο έτος της ηλικίας του, είναι απαραίτητη, για τη χορήγηση της άδειας του δικαστηρίου, η συναίνεση και του ίδιου. Η δεύτερη παράγραφος του άρθρου 1555 εφαρμόζεται και εδώ".

7. Με το άρθρο 19 του σχεδίου αντικαθίσταται το άρθρο 1589 του ΑΚ, που ορίζει τα εξής:

"Άρθρο 1589.

Ποιοί τελούν υπό επιτροπεία.

Ο ανήλικος τελεί υπό επιτροπεία όταν κανένας γονέας δεν έχει ή δεν μπορεί να ασκήσει τη γονική μέριμνα όταν το δικαστήριο διορίσει επίτροπο κατά τα άρθρα 1532 και 1535 ή αναθέσει την άσκηση της γονικής μέριμνας σε τρίτον κατά τα άρθρα 1513 και 1514 καθώς και όταν συντρέχουν οι περιπτώσεις των άρθρων 1660 και 1661".

8. Με το άρθρο 21 του σχεδίου αντικαθίσταται η παράγραφος 2 του άρθρου 7 του ν. 2447/1996 (Α' 278), που ορίζει τα εξής:

2. Όταν, για την υιοθεσία ανήλικου, οι φυσικοί γονείς ή ο επίτροπος έρχονται σε απευθείας συνεννόηση με τους υποψήφιους θετούς γονείς χωρίς τη μεσολάβηση κοινωνικής υπηρεσίας ή οργάνωσης, οφείλουν, τόσο αυτοί όσο και οι υποψήφιοι θετοί γονείς, πριν από την παράδοση του παιδιού ή μέσα σε εύλογο χρονικό διάστημα από αυτήν, να ανακοινώσουν τη σχετική πρόθεσή τους στην αρμόδια κοινωνική υπηρεσία.

9. Με το άρθρο 22 παράγραφος 1 του σχεδίου αντικαθίσταται η περ. α' της παραγράφου 2 του άρθρου 1 του π.δ. 226/1999 (Α' 190), που ορίζει τα εξής:

α) Οι Διευθύνσεις Κοινωνικής Πρόνοιας των τεσσάρων τομέων της Νομαρχίας Αθηνών για το Νομό Αττικής, πλην και για τους νομούς των της Νομαρχίας Πειραιά, καθώς περιφερειών Στερεάς Ελλάδος και Θεσσαλίας.

10. Με το άρθρο 29 παράγραφος 2 του σχεδίου αντικαθίσταται το τέταρτο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 4 του π.δ. 226/1999, που ορίζει τα εξής:

Αν η ξένη υπηρεσία δεν ανταποκριθεί στο αίτημα της ελληνικής για αποστολή στοιχείων που αφορούν το παιδί που θα υιοθετηθεί, ιδίως το κοινωνικό και το ιατρικό ιστορικό του και παραμείνει, έτσι η έρευνα της ελληνικής υπηρεσίας ανολοκλήρωτη, η συντασσόμενη έκθεση της τελευταίας είναι υποχρεωτικώς αρνητική.

11. Με το άρθρο 23 του σχεδίου αντικαθίσταται η παράγραφος 1 του άρθρου 232 Α του Ποινικού Κώδικα, που ορίζει τα εξής:

1. Οποιος με πρόθεση δεν συμμορφώθηκε σε προσωρινή διαταγή δικαστή ή δικαστηρίου ή σε διάταξη δικαστικής απόφασης, με την οποία υποχρεώθηκε σε παράλειψη ή σε ανοχή ή σε πράξη που δεν μπορεί να γίνει από τρίτο πρόσωπο και η επιχείρησή της εξαρτάται αποκλειστικά από τη βούλησή του ή σε διάταξη εισαγγελέα σχετική με την προσωρινή ρύθμιση της νομής μεταξύ ιδιώτη και Δημοσίου ή Ο.Τ.Α. ή άλλου Ν.Π.Δ.Δ., τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι ενός έτους, αν η πράξη δεν τιμωρείται βαρύτερα με άλλη διάταξη.

12. Με το άρθρο 24 παράγραφος 1 του σχεδίου καταργείται η παράγραφος 12 του άρθρου 80 του Κώδικα Οργανισμού Διαστηρίων και Κατάστασης Διαστυιών Λειτουργιών, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 1756/1988 (Α' 35), όπως το άρθρο αυτό αντικαταστάθηκε από το άρθρο 1 του ν. 3514/2006 (Α' 266), που ορίζει τα εξής:

12. Με απόφαση του Ανωτάτου Δικαστικού Συμβουλίου, στα Πρωτοδικεία Αθηνών, Πειραιώς και Θεσσαλονίκης ορίζεται ως επόπτης των ανακρίτων, με ετήσια θητεία

ανανεώσιμη για ένα ακόμη έτος, εφέτης με υπηρεσία τουλάχιστον πέντε ετών, με αρμοδιότητα την εποπτεία, το συντονισμό και την παρακολούθηση της εύρυθμης λειτουργίας του ανακριτικού έργου, χωρίς δυνατότητα ανάμειξης στην ουσιαστική

λειτουργία της ανάκρισης. Ο επόπτης ανακρίτων για το Πρωτοδικείο Αθηνών ορίζεται με αποκλειστική απασχόληση. Η ισχύς του άρθρου 35 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας δεν θίγεται".

13. Με το άρθρο 24 παράγραφος 2 του σχεδίου αντικαθίσταται το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 6 του άρθρου 51 του Κώδικα Οργανισμού Διαστηρίων και Κατάστασης Διαστυιών Λειτουργιών, όπως ισχύει, που ορίζει τα εξής:

Η απόσπαση αυτή γίνεται για την εκτέλεση νομοπαρασκευαστικών έργων και καθηκόντων σχετικών με την εκπαίδευση των δικαστικών λειτουργών και δεν μπορεί να υπερβεί την τριετία

14. Με το άρθρο 26 παράγραφος 1 του εκεδίου αντικαθίσταται το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 8 του π.δ. 18/1989, που ορίζει τα εξής:

Για την ύπαρξη απαρτίας απαιτείται πάντως να παρίστανται οι μισοί συν ένας από το συνολικό αριθμό των μελών της, που έχουν δικαίωμα ψήφου.

Από το Υπουργείο Δικαιοσύνης.

ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ

Μεταρρυθμίσεις για την οικογένεια, το παιδί, την κοινωνία και άλλες διατάξεις

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ
ΣΥΜΦΩΝΟ ΕΛΕΥΘΕΡΗΣ ΣΥΜΒΙΩΣΗΣ**

**Άρθρο 1
Σύσταση**

Η συμφωνία δύο ενήλικων ετερόφυλων προσώπων με την οποία οργανώνουν τη συμβίωσή τους (σύμφωνο ελεύθερης συμβίωσης), καταρτίζεται αυτοπροσώπως με συμβολαιογραφικό έγγραφο. Η ισχύς της συμφωνίας αρχίζει από την κατάθεση αντιγράφου του συμβολαιογραφικού εγγράφου στον ληξιαρχο του τόπου κατοικίας τους, το οποίο καταχωρείται σε ειδικό βιβλίο του Ληξιαρχείου.

**Άρθρο 2
Προϋποθέσεις**

1. Για τη σύναψη συμφώνου ελεύθερης συμβίωσης απαιτείται πλήρης δικαιοπρακτική ικανότητα.
2. Δεν επιτρέπεται η σύναψη συμφώνου ελεύθερης συμβίωσης:
 - α) αν υπάρχει γάμος ή σύμφωνο ελεύθερης συμβίωσης των ενδιαφερόμενων προσώπων ή του ενός από αυτά,
 - β) μεταξύ συγγενών εξ αίματος σε ευθεία γραμμή απεριορίστως και εκ πλαγίου μέχρι και τον τέταρτο βαθμό, καθώς και μεταξύ συγγενών εξ αγχιστείας σε ευθεία γραμμή απεριορίστως και
 - γ) μεταξύ εκείνου που υιοθέτησε και αυτού που υιοθετήθηκε.
3. Η παράβαση των διατάξεων του παρόντος άρθρου συνεπάγεται την ακυρότητα του συμφώνου ελεύθερης συμβίωσης.

**Άρθρο 3
Ακυρότητα του συμφώνου**

Την κατά το προηγούμενο άρθρο ακυρότητα του συμφώνου ελεύθερης συμβίωσης μπορεί να επικαλεσθεί, εκτός από τους συμβληθέντες, και όποιος προβάλλει έννομο συμφέρον οικογενειακής ή περιουσιακής φύσης. Ο εισαγγελέας μπορεί να ζητήσει αυτεπαγγέλτως την αναγνώριση της ακυρότητας, αν το σύμφωνο ελεύθερης συμβίωσης αντίκειται στη δημόσια τάξη.

**Άρθρο 4
Λύση**

1. Το σύμφωνο ελεύθερης συμβίωσης λύεται: α) με συμφωνία των συμβληθέντων, που γίνεται αυτοπροσώπως με συμβολαιογραφικό έγγραφο, β) με μονομερή συμβολαιογραφική δήλωση, αφότου αυτή κοινοποιηθεί με δικαστικό επιμελητή στον άλλον και γ) αυτοδικαίως, αν συναφθεί γάμος είτε μεταξύ των συμβληθέντων είτε μεταξύ ενός από αυτούς και τρίτου.
2. Σε κάθε περίπτωση, η λύση του συμφώνου ελεύθερης συμβίωσης καταχωρείται στο ειδικό βιβλίο, όπου έχει καταχωρηθεί και η σύσταση αυτού.

**Άρθρο 5
Επώνυμο**

Το σύμφωνο ελεύθερης συμβίωσης δεν μεταβάλλει το επώνυμο των συμβληθέντων. Ο καθένας μπορεί, εφόσον συγκατατίθεται ο άλλος, να χρησιμοποιεί στις κοινωνικές σχέσεις το επώνυμο του άλλου ή να το προσθέτει στο δικό του.

**Άρθρο 6
Περιουσιακές σχέσεις**

Με το σύμφωνο ελεύθερης συμβίωσης ή και με μεταγενέστερο συμβολαιογραφικό έγγραφο μπορεί να ρυθμίζονται οι περιουσιακές σχέσεις των συμβληθέντων και ιδίως η τύχη των περιουσιακών στοιχείων που θα αποκτηθούν κατά τη διάρκεια του συμφώνου (αποκτήματα). Αν δεν υπάρχει συμφωνία για τα αποκτήματα, το κάθε μέρος έχει, μετά τη λύση του συμφώνου, αξίωση κατά του άλλου για ό,τι αυτό απέκτησε και με τη δική του συμβολή. Η αξίωση αυτή δεν γεννάται στο πρόσωπο των κληρονόμων του δικαιούχου, δεν εκχωρείται ούτε κληρονομείται από αυτούς, στρέφεται όμως κατά των κληρονόμων του υποχρέου. Η αξίωση παραγράφεται δύο έτη μετά τη λύση του συμφώνου.

**Άρθρο 7
Διατροφή μετά τη λύση**

1. Στο σύμφωνο ελεύθερης συμβίωσης ή και σε μεταγενέστερο συμβολαιογραφικό έγγραφο μπορεί να περιέχεται συμφωνία με την οποία αναλαμβάνεται, είτε από το ένα ή το άλλο μέρος είτε και αμοιβαίως, υποχρέωση διατροφής μόνο για την περίπτωση κατά την οποία, μετά τη λύση του συμφώνου, το ένα από τα μέρη δεν μπορεί να εξασφαλίσει τη διατροφή του από τα εισοδήματά του ή από την περιουσία του. Δεν έχει υποχρέωση διατροφής εκείνος που, ενόψει και των λοιπών υποχρεώσεών του, δεν είναι σε θέση να τη δώσει χωρίς να διακινδυνεύσει η δική του διατροφή. Η υποχρέωση αυτή δεν βαρύνει τους κληρονόμους του υποχρέου.
2. Ο δικαιούχος διατροφής από το σύμφωνο ελεύθερης συμβίωσης συμπορεύεται, ως προς το δικαίωμα διατροφής, με τον διαζευγμένο σύζυγο του υποχρέου.
3. Ο υπόχρεος διατροφής, μετά τη λύση του συμφώνου ελεύθερης συμβίωσης, δεν μπορεί να επικαλεσθεί την υποχρέωση του αυτή, προκειμένου να απαλλαγεί, εν όλω ή εν μέρει, από την υποχρέωση συνεισφοράς ή διατροφής συζύγου ή ανήλικων τέκνων του.
4. Με την επιφύλαξη των παραγράφων 2 και 3, η συμβατική υποχρέωση της παραγράφου 1 προηγείται της εκ του νόμου υποχρέωσης διατροφής άλλων προσώπων απέναντι στον δικαιούχο, που βρίσκεται σε αδυναμία, μετά τη λύση του συμφώνου, να διατρέφει τον εαυτό του με τις δικές του δυνάμεις.

**Άρθρο 8
Τεκμήριο πατρότητας**

1. Το τέκνο που γεννήθηκε κατά τη διάρκεια του συμφώνου ελεύθερης συμβίωσης ή εντός τριακοσίων ημερών από τη λύση ή την αναγνώριση της ακυρότητάς του, τεκμαίρεται ότι έχει πατέρα τον άνδρα με τον οποίο η

μητέρα κατάρτισε το σύμφωνο. Το τεκμήριο ανατρέπεται με αμετάκλητη δικαστική απόφαση. Τα άρθρα 1466 επ. ΑΚ, καθώς και τα άρθρα 614 επ. ΚΠολΔ, εφαρμόζονται αναλόγως.

2. Η ακυρότητα ή η ακύρωση του συμφώνου δεν επηρεάζει την πατρότητα των τέκνων.

Άρθρο 9 **Επώνυμο τέκνων**

Το τέκνο που γεννήθηκε κατά τη διάρκεια του συμφώνου ελεύθερης συμβίωσης ή εντός τριακοσίων ημερών από τη λύση ή την αναγνώριση της ακυρότητάς του, φέρει το επώνυμο που επέλεξαν οι γονείς του με κοινή και αμετάκλητη δήλωσή τους που περιέχεται στο σύμφωνο ή σε μεταγενέστερο συμβολαιογραφικό έγγραφο, πριν τη γέννηση του πρώτου τέκνου. Το επώνυμο που επιλέγεται είναι κοινό για όλα τα τέκνα και είναι υποχρεωτικά το επώνυμο του ενός από τους γονείς ή συνδυασμός των επωνύμων τους. Σε καμιά περίπτωση δεν μπορεί να περιλαμβάνει περισσότερα από δύο επώνυμα. Αν η δήλωση παραλειφθεί, το τέκνο θα έχει σύνθετο επώνυμο, αποτελούμενο από το επώνυμο και των δύο γονέων του. Αν το επώνυμο του ενός ή και των δύο γονέων είναι σύνθετο, το επώνυμο του τέκνου θα σχηματισθεί με το πρώτο από τα δύο επώνυμα.

Άρθρο 10 **Γονική μέριμνα**

1. Η γονική μέριμνα τέκνου που γεννήθηκε κατά τη διάρκεια συμφώνου ελεύθερης συμβίωσης ή μέσα σε τριακόσιες ημέρες από τη λύση ή την αναγνώριση της ακυρότητάς του, ανήκει στους δύο γονείς και ασκείται από κοινού. Οι διατάξεις του ΑΚ για τη γονική μέριμνα των τέκνων που κατάγονται από γάμο εφαρμόζονται αναλόγως και στην περίπτωση αυτή.

2. Αν το σύμφωνο ελεύθερης συμβίωσης λυθεί, για τους λόγους που αναφέρονται στα άρθρα 2 και 4 του παρόντος, για την άσκηση της γονικής μέριμνας εφαρμόζεται αναλόγως το άρθρο 1513 του ΑΚ.

Άρθρο 11 **Κληρονομικό δικαίωμα**

1. Με τη λύση του συμφώνου ελεύθερης συμβίωσης λόγω θανάτου, αυτός που επιζεί έχει κληρονομικό δικαίωμα εξ αδιαθέτου, το οποίο ανέρχεται στο έκτο της κληρονομίας, αν συντρέχει με κληρονόμους της πρώτης τάξης, στο τρίτο, αν συντρέχει με κληρονόμους άλλων τάξεων και σε ολόκληρη την κληρονομία, αν δεν υπάρχει συγγενής του κληρονομούμενου, που να καλείται ως εξ αδιαθέτου κληρονόμος.

2. Αυτός που επιζεί έχει δικαίωμα νόμιμης μοίρας στην κληρονομία, το οποίο ανέρχεται στο ήμισυ της εξ αδιαθέτου μερίδας, που του αναλογεί. Κατά το ποσοστό αυτό μετέχει ως κληρονόμος.

3. Τα άρθρα 1826 επ., 1839 επ. και 1860 του ΑΚ εφαρμόζονται αναλόγως και στην περίπτωση αυτή.

Άρθρο 12 **Αναστολή παραγραφής**

Το άρθρο 256 του ΑΚ περίπτ.1 αντικαθίσταται ως εξής:

«1. μεταξύ συζύγων κατά τη διάρκεια του γάμου, έστω και αν ύστερα ακυρωθεί, καθώς και μεταξύ προσώπων που έχουν συνάψει σύμφωνο ελεύθερης συμβίωσης, όσο αυτό ισχύει.»

Άρθρο 13 **Πεδίο εφαρμογής**

Ο νόμος αυτός εφαρμόζεται σε κάθε σύμφωνο ελεύθερης συμβίωσης, εφόσον αυτό έχει καταρτισθεί στην Ελλάδα ή ενώπιον ελληνικής προξενικής αρχής. Σε κάθε άλλη περίπτωση, εφαρμόζεται το δίκαιο που ορίζεται από τους κανόνες του ιδιωτικού διεθνούς δικαίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ **ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΤΟΥ ΑΣΤΙΚΟΥ ΚΩΔΙΚΑ**

Άρθρο 14 **Ισχυρός κλονισμός**

Η τρίτη παράγραφος του άρθρου 1439 του ΑΚ αντικαθίσταται ως εξής:

«Εφόσον οι σύζυγοι βρίσκονται σε διάσταση συνεχώς από δύο τουλάχιστον χρόνια, ο κλονισμός τεκμαίρεται αμάχητα και το διαζύγιο μπορεί να ζητηθεί, έστω και αν ο λόγος του κλονισμού αφορά στο πρόσωπο του ενάγοντος. Η συμπλήρωση του χρόνου διάστασης δεν εμποδίζεται από μικρές διακοπές που έγιναν ως προσπάθεια αποκατάστασης των σχέσεων μεταξύ των συζύγων.»

Άρθρο 15 **Τέκνα χωρίς γάμο των γονέων τους**

Το άρθρο 1515 του ΑΚ αντικαθίσταται ως εξής:

«*Τέκνα χωρίς γάμο των γονέων τους.* Η γονική μέριμνα του ανήλικου τέκνου που γεννήθηκε και παραμένει χωρίς γάμο των γονέων του, ανήκει στη μητέρα του. Σε περίπτωση αναγνώρισής του, αποκτά γονική μέριμνα και ο πατέρας, που όμως την ασκεί αν υπάρχει συμφωνία των γονέων κατά το άρθρο 1513 ή αν έπαυσε η γονική μέριμνα της μητέρας, ή αν αυτή αδυνατεί να την ασκήσει για νομικούς ή πραγματικούς λόγους.

Με αίτηση του πατέρα, το δικαστήριο μπορεί και σε κάθε άλλη περίπτωση να αναθέσει και σε αυτόν την άσκηση της γονικής μέριμνας ή μέρους της, εφόσον αυτό επιβάλλεται από το συμφέρον του τέκνου.

Σε περίπτωση δικαστικής αναγνώρισης, στην οποία αντιδίκησε ο πατέρας, αυτός δεν ασκεί γονική μέριμνα ούτε αναπληρώνει τη μητέρα στην άσκηση της, εκτός αν υπάρχει συμφωνία των γονέων κατά το άρθρο 1513. Το δικαστήριο μπορεί, αν το επιβάλλει το συμφέρον του τέκνου, να αποφασίσει διαφορετικά με αίτηση του πατέρα, εφόσον έπαυσε η γονική μέριμνα της μητέρας, ή αυτή αδυνατεί να την ασκήσει για νομικούς ή πραγματικούς λόγους, ή υπάρχει συμφωνία των γονέων.»

Άρθρο 16 **Δικαστική αναπλήρωση της συναίνεσης**

Το άρθρο 1552 του ΑΚ αντικαθίσταται ως εξής:

«*Δικαστική αναπλήρωση της συναίνεσης.* Η συναίνεση των γονέων για υιοθεσία του τέκνου τους αναπληρώνεται, με ειδικώς αιτιολογημένη απόφαση του δικαστηρίου, στις ακόλουθες περιπτώσεις: α) αν οι γονείς είναι

άγνωστοι ή το τέκνο είναι έκθετο, β) αν και οι δύο γονείς έχουν εκπέσει από τη γονική μέριμνα ή βρίσκονται σε καθεστώς στερητικής δικαστικής συμπαράστασης που τους αφαιρεί και την ικανότητα να συναινούν για την υιοθεσία του παιδιού τους, γ) αν οι γονείς έχουν άγνωστη διαμονή είτε πριν είτε μετά την παροχή της γενικής εξουσιοδότησης του άρθρου 1554, δ) αν το τέκνο προστατεύεται από αναγνωρισμένη κοινωνική οργάνωση, έχει αφαιρεθεί από τους γονείς η άσκηση της επιμέλειας, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 1532 και 1533, και αυτοί αρνούνται καταχρηστικά να συναινέσουν και ε) αν το τέκνο έχει παραδοθεί με τη συναίνεση των γονέων σε οικογένεια για φροντίδα και ανατροφή, με σκοπό την υιοθεσία, και έχει ενταχθεί σε αυτήν επί χρονικό διάστημα ενός τουλάχιστον έτους, οι δε γονείς εκ των υστέρων αρνούνται καταχρηστικά να συναινέσουν. Αν οι περιπτώσεις α΄ έως ε΄ συντρέχουν μόνο στο πρόσωπο του ενός εκ των γονέων, η απόφαση του δικαστηρίου αναπληρώνει τη συναίνεση μόνο αυτού.

Με απόφαση του δικαστηρίου αναπληρώνεται και η συναίνεση του επιτρόπου για την υιοθεσία του ανηλίκου, εφόσον ο τελευταίος προστατεύεται από αναγνωρισμένη κοινωνική οργάνωση και ο επίτροπος αρνείται καταχρηστικά να συναινέσει.»

Άρθρο 17 **Ακρόαση συγγενών**

Το άρθρο 1553 του ΑΚ αντικαθίσταται ως εξής:
«*Ακρόαση συγγενών.* Στις περιπτώσεις υπό στοιχεία β΄ έως ε΄ της πρώτης παραγράφου, καθώς και στην περίπτωση της δεύτερης παραγράφου του προηγούμενου άρθρου, το δικαστήριο μπορεί να ζητήσει την ακρόαση των πλησιέστερων συγγενών, αν αυτή είναι εφικτή.»

Άρθρο 18 **Προσθήκη ή απάλειψη κύριου ονόματος**

Το άρθρο 1565 του ΑΚ αντικαθίσταται ως εξής:
«*Προσθήκη ή απάλειψη κύριου ονόματος.* Το δικαστήριο μπορεί, με την απόφασή του περί υιοθεσίας να επιτρέψει στον υποψήφιο θετό γονέα, ύστερα από αίτησή του, να προσθέσει στο κύριο όνομα του θετού τέκνου και άλλο όνομα. Στην περίπτωση αυτή το δικαστήριο μπορεί, ύστερα από αίτηση του θετού γονέα, που υποβάλλεται μετά τη συντέλεση της υιοθεσίας αλλά το αργότερο εντός ενός έτους από αυτήν, να επιτρέψει την απάλειψη του κύριου ονόματος που έφερε το θετό τέκνο πριν την υιοθεσία, εφόσον τούτο επιβάλλεται από το συμφέρον του τέκνου.

Αν το θετό τέκνο έχει συμπληρώσει το δωδέκατο έτος της ηλικίας του, είναι απαραίτητη, σε κάθε περίπτωση, για τη χορήγηση της άδειας του δικαστηρίου η συναίνεση του ίδιου. Η δεύτερη παράγραφος του άρθρου 1555 εφαρμόζεται και εδώ.»

Άρθρο 19 **Ποιοι τελούν υπό επιτροπεία**

Το άρθρο 1589 του ΑΚ αντικαθίσταται ως εξής:
«*Ποιοι τελούν υπό επιτροπεία.* Ο ανήλικος τελεί υπό επιτροπεία όταν κανένας γονέας δεν έχει ή δεν μπορεί να ασκήσει τη γονική μέριμνα, όταν το δικαστήριο διορίσει επίτροπο κατά τα άρθρα 1532 και 1535 ή αναθέσει

την άσκηση της γονικής μέριμνας σε τρίτον κατά τα άρθρα 1513, 1514, καθώς και όταν συντρέχουν οι περιπτώσεις των άρθρων 1660 και 1661.»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ **ΑΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ**

Άρθρο 20

Στην παράγραφο 1 του άρθρου 800 ΚΠολΔ προστίθεται δεύτερο και τρίτο εδάφιο ως εξής:

«Τα ελληνικά δικαστήρια έχουν δικαιοδοσία για την τέλεση της υιοθεσίας, όταν ο υιοθετούμενος είναι ελληνικής ιθαγένειας, ακόμη και αν δεν έχουν τη συνήθη διαμονή τους στην Ελλάδα. Στην περίπτωση αυτή είναι αρμόδια τα δικαστήρια της πρωτεύουσας του Κράτους.»

Άρθρο 21

Η παράγραφος 2 του άρθρου 7 του ν. 2447/1996 (ΦΕΚ 278 Α΄) αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Όταν, για την υιοθεσία ανηλίκου, οι φυσικοί γονείς ή ο επίτροπος έρχονται σε απευθείας συνεννόηση με τους υποψήφιους θετούς γονείς χωρίς τη μεσολάβηση κοινωνικής υπηρεσίας ή οργάνωσης, οφείλουν τόσο αυτοί όσο και οι υποψήφιοι θετοί γονείς, πριν από την παράδοση του παιδιού ή εντός ενός μηνός από αυτήν, να ανακοινώσουν τη σχετική πρόθεσή τους στην αρμόδια κοινωνική υπηρεσία.»

Άρθρο 22

1. Η περ. α΄ της παραγράφου 2 του άρθρου 1 του π.δ. 226/1999 (ΦΕΚ 190 Α΄) αντικαθίσταται ως εξής:

«α) Οι Διευθύνσεις Κοινωνικής Πρόνοιας των τεσσάρων τομέων της Νομαρχίας Αθηνών, της Νομαρχίας Ανατολικής και Δυτικής Αττικής για το νομό Αττικής, πλην της Νομαρχίας Πειραιά, καθώς και για τους νομούς των Περιφερειών Στερεάς Ελλάδος και Θεσσαλίας».

2. Το τέταρτο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 4 του π.δ. 226/1999 αντικαθίσταται ως εξής:

«Αν η ξένη υπηρεσία δεν ανταποκριθεί στο αίτημα της ελληνικής για αποστολή στοιχείων που αφορούν το παιδί που θα υιοθετηθεί, ιδίως σχετικά με το κοινωνικό και το ιατρικό ιστορικό του, και παραμένει έτσι η έρευνα της ελληνικής υπηρεσίας ανολοκλήρωτη, η συντασσόμενη έκθεση της τελευταίας δεν αποστέλλεται.»

Άρθρο 23

Η παράγραφος 1 του άρθρου 232 Α του Ποινικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Όποιος με πρόθεση δεν συμμορφώθηκε σε προσωρινή διαταγή δικαστή ή δικαστηρίου ή σε διάταξη δικαστικής αποφάσεως, με την οποία υποχρεώθηκε σε παράλειψη ή σε ανοχή ή σε πράξη που δεν μπορεί να γίνει από τρίτο πρόσωπο και η επιχείρησή της εξαρτάται αποκλειστικά από τη βούλησή του, ή σε διάταξη εισαγγελέα σχετική με την προσωρινή ρύθμιση της νομής μεταξύ ιδιώτη και Δημοσίου ή Ο.Τ.Α. ή άλλου Ν.Π.Δ.Δ., τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον έξι (6) μηνών, αν η πράξη δεν τιμωρείται βαρύτερα με άλλη διάταξη.»

Άρθρο 24

1. Η παράγραφος 12 του άρθρου 80 του Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων και Κατάστασης Δικαστικών Λειτουργιών, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 1756/1988 (ΦΕΚ 35 Α'), όπως το άρθρο αυτό αντικαταστάθηκε από το άρθρο 1 του ν. 3514/2006 (ΦΕΚ 266 Α'), καταργείται.

2. Το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 6 του άρθρου 51, όπως ισχύει, του αυτού Κώδικα, αντικαθίσταται ως εξής:

«Η απόσπαση αυτή γίνεται για την εκτέλεση νομοπαρασκευαστικών έργων καθώς και καθηκόντων σχετικών με την εκπαίδευση των δικαστικών λειτουργών, διαρκεί για χρονικό διάστημα ενός έτους και μπορεί να παρατείνεται διαδοχικά μέχρι τη συμπλήρωση πενταετίας.»

3. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση του Υπουργού Δικαιοσύνης, μπορεί να κωδικοποιούνται σε ιδιαίτερο κείμενο οι διατάξεις περί του Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων και Κατάστασης Δικαστικών Λειτουργιών. Κατά την κωδικοποίηση επιτρέπεται, χωρίς να αλλοιώνεται η έννοια των ισχυουσών διατάξεων, νέα διάρθρωση, όπως διάσπαση ή συγχώνευση άρθρων, νέα κατάστρωση αυτών ή απόλειψη διατάξεων που έχουν καταργηθεί ρητά ή σιωπηρά, καθώς και οποιαδήποτε αναγκαία φραστική μεταβολή.

Άρθρο 25

1. Κατά την αληθή έννοια της διατάξεως της παραγράφου 4 του άρθρου 52 του ν. 3689/2008 (ΦΕΚ 164 Α'), ως αναπληρωτές των τακτικών μελών του Συμβουλίου εκλέγονται, κατά περίπτωση, ισάριθμοι με τα τακτικά μέλη υποψήφιοι και σύμφωνα με τη σειρά ψήφων που έλαβαν.

2. Κατά το διαγωνισμό του έτους 2008 για την εισαγωγή σπουδαστών στην Εθνική Σχολή Δικαστικών Λειτουργιών εφαρμόζονται, ως προς τα προσόντα των υποψηφίων, τα όρια ηλικίας αυτών καθώς και ως προς τις ξένες γλώσσες, οι διατάξεις του ν. 2236/1994 (ΦΕΚ 146 Α').

Η ισχύς του παρόντος άρθρου αρχίζει από την έναρξη ισχύος του ν. 3689/2008.

Άρθρο 26

1. Το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 8 του π.δ. 18/1989 αντικαθίσταται ως εξής:

«Για την ύπαρξη απαρτίας απαιτείται πάντως να παρίστανται είκοσι πέντε (25) μέλη με αποφασιστική ψήφο.»

2. Μετά το τέλος της παραγράφου 1 του άρθρου 8 του π.δ. 18/1989 προστίθενται εδάφια ως εξής:

«Στη σύνθεση μετέχουν και δύο αναπληρωματικά μέλη με δικαίωμα ψήφου, καθώς και ένας πάρεδρος, προοριζόμενα να αντικαταστήσουν τυχόν κωλυόμενο ή ελλείπον κατά τη διάσκεψη μέλος. Τα μέλη αυτά μετέχουν και στις διασκέψεις, μέχρι το πέρας αυτών, στις ψηφοφορίες, όμως, μετέχουν μόνον εάν απουσιάζει τακτικό μέλος ή πάρεδρος, αντιστοίχως. Σε περίπτωση συμμετοχής των μελών αυτών σε ψηφοφορία, το κωλυόμενο μέλος δεν μετέχει εφεξής στη διάσκεψη επί της αυτής υποθέσεως. Για τις μεταβολές αυτές συντάσσεται ειδικό πρακτικό.»

Άρθρο 27

Η διάταξη του δεύτερου εδαφίου της πρώτης παραγράφου του άρθρου 1565 του ΑΚ, όπως αντικαταστάθηκε από την παράγραφο 3 του άρθρου 19 του παρόντος νόμου, εφαρμόζεται και στις υιοθεσίες που τελέστηκαν πριν από την έναρξη ισχύος του, εφόσον η σχετική αίτηση προς το δικαστήριο υποβληθεί εντός έτους από αυτή.

Άρθρο 28

Η ισχύς του νόμου αυτού αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός εάν στις επί μέρους διατάξεις του ορίζεται διαφορετικά.

Αθήνα, 9 Οκτωβρίου 2008

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
Πρ. Παυλόπουλος	Γ. Αλογοσκούφης
ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ	ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ
Δ. Αβραμόπουλος	Σ. Χατζηγάκης

Αριθμ. 178/19/2008

ΕΚΘΕΣΗ**Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους**
(άρθρο 75 παρ. 1 του Συντάγματος)

στο σχέδιο νόμου του Υπουργείου Δικαιοσύνης «Μεταρρυθμίσεις για την οικογένεια, το παιδί, την κοινωνία και άλλες διατάξεις»

Α. Με τις διατάξεις του υπόψη σχεδίου νόμου εισάγονται νέες ρυθμίσεις και τροποποιούνται ισχύουσες διατάξεις σχετικά με: α) θέματα που αφορούν στην οικογένεια, το παιδί και την κοινωνία, β) λοιπά θέματα αρμοδιότητας του Υπουργείου Δικαιοσύνης. Ειδικότερα, μεταξύ άλλων, προβλέπονται τα ακόλουθα:

Ι. ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

Θεσπίζεται ο θεσμός του συμφώνου ελεύθερης συμβίωσης. Ειδικότερα:

1.α. Ως σύμφωνο ελεύθερης συμβίωσης ορίζεται η συμφωνία δύο ενήλικων ετερόφυλων προσώπων για την οργάνωση της συμβίωσής τους.

β. Η ανωτέρω συμφωνία καταρτίζεται αυτοπροσώπως με συμβολαιογραφική πράξη και αρχίζει να ισχύει από την κατάθεση αντιγράφου της στο ληξιαρχο του τόπου κατοικίας των ενδιαφερομένων, που καταχωρείται σε ειδικό βιβλίο του Ληξιαρχείου.

2.α. Καθορίζονται οι προϋποθέσεις που πρέπει να πλη-

ρούνται για τη σύναψη συμφώνου ελεύθερης συμβίωσης, για την οποία απαιτείται πλήρης δικαιοπρακτική ικανότητα.

β. Η παράβαση των σχετικών απαγορεύσεων συνεπάγεται την ακυρότητα του συμφώνου.

3.α. Καθορίζονται τα πρόσωπα που νομιμοποιούνται να επικαλεσθούν την ακυρότητα του συμφώνου ελεύθερης συμβίωσης.

β. Παρέχεται η δυνατότητα στον αρμόδιο εισαγγελέα να ζητήσει αυτεπαγγέλτως την αναγνώριση της ακυρότητας του συμφώνου ελεύθερης συμβίωσης, σε περίπτωση που αυτό αντίκειται στη δημόσια τάξη.

4.α. Η λύση του συμφώνου ελεύθερης συμβίωσης επέρχεται με συμφωνία των συμβληθέντων ή μονομερή δήλωση, που περιβάλλονται τον τύπο συμβολαιογραφικού εγγράφου.

β. Το σύμφωνο ελεύθερης συμβίωσης λύεται αυτοδικαίως, στην περίπτωση σύναψης γάμου είτε μεταξύ των συμβληθέντων είτε μεταξύ ενός από αυτούς και τρίτου.

γ. Η λύση του εν λόγω συμφώνου καταχωρείται σε όλες τις περιπτώσεις στο προαναφερόμενο ειδικό βιβλίο.

5. Ρυθμίζονται θέματα σχετικά με: α) Το επώνυμο των συμβληθέντων. β) Τις περιουσιακές σχέσεις των ανωτέρω προσώπων. Ειδικότερα, μεταξύ άλλων, προβλέπονται και τα εξής:

i) Η τύχη των περιουσιακών στοιχείων που αποκτώνται κατά τη διάρκεια του συμφώνου ελεύθερης συμβίωσης (αποκτήματα), καθώς και διάφορα άλλα θέματα περιουσιακών σχέσεων των προσώπων που συμβάλλονται, μπορεί να ρυθμίζονται με το σύμφωνο ελεύθερης συμβίωσης ή και με μεταγενέστερο συμβολαιογραφικό έγγραφο.

ii) Σε περίπτωση που δεν υπάρχει σχετική συμφωνία για τα αποκτήματα, κάθε μέρος έχει, μετά τη λύση του συμφώνου, αξίωση για όσα αποκτήθηκαν και με δική του συμβολή.

iii) Η ανωτέρω αξίωση δεν μπορεί να εγερθεί από τους κληρονόμους του δικαιούχου, δεν εκχωρείται, ούτε κληρονομείται από αυτούς, στρέφεται όμως κατά των κληρονόμων του υπόχρεου.

iv) Για την παραγραφή της ανωτέρω αξίωσης, θεσπίζεται διετής παραγραφή από τη λύση του συμφώνου.

6.α. Στο σύμφωνο ελεύθερης συμβίωσης ή και σε μεταγενέστερο συμβολαιογραφικό έγγραφο, μπορεί να περιλαμβάνεται όρος για την ανάληψη της υποχρέωσης διατροφής είτε από ένα μέρος είτε και αμοιβαία, μόνο για την περίπτωση που, μετά τη λύση του συμφώνου, το ένα από τα μέρη δεν μπορεί να εξασφαλίσει τη διατροφή του από τα εισοδήματά του ή από την περιουσία του.

β. Η υποχρέωση διατροφής: i) δεν υφίσταται στην περίπτωση που εν όψει και των λοιπών υποχρεώσεών του, ο υπόχρεος δεν είναι σε θέση να ανταποκριθεί χωρίς να διακινδυνεύσει η δική του διατροφή, ii) δεν βαρύνει τους κληρονόμους του υπόχρεου.

γ. Καθορίζεται η σειρά ικανοποίησης (προτεραιότητα) του κατά τα ανωτέρω παρεχόμενου δικαιώματος διατροφής.

7.α. i) Θεσπίζεται τεκμήριο πατρότητας για τα τέκνα που γεννιούνται κατά τη διάρκεια του συμφώνου ελεύθερης συμβίωσης ή μέσα σε τριακόσιες (300) ημέρες από τη λύση ή την αναγνώριση της ακυρότητάς του.

ii) Το τεκμήριο αυτό ανατρέπεται με αμετάκλητη δικαστική απόφαση.

β. Η ακυρότητα ή ακυρωσία του συμφώνου δεν επηρεάζει την πατρότητα των τέκνων.

γ. Εν προκειμένω εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των άρθρων 1466 επ. Α.Κ. και 614 επ. Κ.Πολ.Δ., όσον αφορά στη σύγκρουση τεκμηρίων πατρότητας και στην ειδική διαδικασία εκδίκασης διαφορών που αναφέρονται σε σχέσεις γονέων και τέκνων, αντίστοιχα.

8. Ρυθμίζονται τα θέματα σχετικά με το επώνυμο των τέκνων που γεννιούνται κατά τη διάρκεια του συμφώνου ελεύθερης συμβίωσης ή εντός τριακοσίων ημερών από τη λύση ή την αναγνώριση της ακυρότητάς του.

9. Όσον αφορά στη γονική μέριμνα των προαναφερόμενων τέκνων προβλέπονται τα ακόλουθα:

i) Η γονική μέριμνα ανήκει και στους δύο γονείς και ασκείται από κοινού, εφαρμοζόμενων αναλόγως των σχετικών διατάξεων του Α.Κ. για τη γονική μέριμνα τέκνων που κατάγονται από γάμο.

ii) Ομοίως, εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 1513 του Α.Κ., για την άσκηση γονικής μέριμνας, σε περίπτωση λύσης του συμφώνου κατά τα οριζόμενα.

10. Ρυθμίζονται θέματα σχετικά με το κληρονομικό δικαίωμα των προσώπων που έχουν καταρτίσει σύμφωνο ελεύθερης συμβίωσης, σε περίπτωση λύσης αυτού λόγω θανάτου. Ειδικότερα:

α. Ο επιζών έχει κληρονομικό δικαίωμα εξ αδιαθέτου, το οποίο ανέρχεται: i) στο έκτο της κληρονομιάς, αν υπάρχουν κληρονόμοι πρώτης τάξεως, ii) στο τρίτο αυτής, αν υπάρχουν κληρονόμοι άλλων τάξεων, iii) σε ολόκληρη την κληρονομιά, αν δεν υπάρχει συγγενής που να καλείται ως εξ αδιαθέτου κληρονόμος.

β. Ο επιζών, επίσης, έχει δικαίωμα νόμιμης μοίρας στην κληρονομιά που ανέρχεται στο μισό της εξ αδιαθέτου μερίδας. Κατά το ποσοστό αυτό μετέχει ως κληρονόμος.

γ. Εν προκειμένω εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των άρθρων 1826 επ., 1839 επ. και 1860 του Α.Κ., περί διαδοχής ή προσαύξησης στη νόμιμη μοίρα, αποκλήρωσης και κληρονομικής αναξιοτήτας.

11. Επεκτείνεται και στα πρόσωπα που έχουν συνάψει σύμφωνο ελεύθερης συμβίωσης, η εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 256 του Α.Κ., σχετικά με την αναστολή παραγραφής αξιώσεων.

12. Καθορίζεται το πεδίο εφαρμογής των ρυθμίσεων του Κεφαλαίου αυτού. (άρθρα 1-13)

II. ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

Τροποποιούνται ορισμένες διατάξεις του Α.Κ., σχετικά με την υιοθεσία και το διαζύγιο. Ειδικότερα:

1. Μειώνεται κατά δύο έτη, [από τέσσερα (4) σε δύο (2)], το κατ' ελάχιστον απαιτούμενο χρονικό διάστημα συνεχούς διάστασης των συζύγων, προκειμένου να τεκμαίρεται, αμάχητα, ισχυρός κλονισμός του γάμου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 1439 του Α.Κ..

2.α. Επανακαθορίζονται οι περιπτώσεις κατά τις οποίες η απαιτούμενη συναίνεση των γονέων, προκειμένου να υιοθετηθεί τέκνο τους, αναπληρώνεται με δικαστική απόφαση, η οποία χρήζει ειδικής αιτιολογίας.

β. Επιτρέπεται, η απάλειψη, με δικαστική απόφαση, του κύριου ονόματος που έφερε το θετό τέκνο προ της υιοθεσίας, εφόσον τούτο είναι προς το συμφέρον του.

(άρθρα 14-19)

III. ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

Περιλαμβάνονται διάφορες άλλες ρυθμίσεις αρμοδιότητας του Υπουργείου Δικαιοσύνης. Ειδικότερα:

1. Τα δικαστήρια των Αθηνών έχουν δικαιοδοσία για την τέλεση υιοθεσίας, όταν ο υιοθετών ή ο υιοθετούμενος έχουν την ελληνική ιθαγένεια, ακόμη κι αν δεν έχουν τη συνήθη διαμονή τους στην Ελλάδα.

2. Ορίζεται συγκεκριμένη προθεσμία (ένας μήνας μετά από την παράδοση του τέκνου για υιοθεσία) εντός της οποίας οι φυσικοί και θετοί γονείς οφείλουν να ανακοινώσουν, το αργότερο, την πρόθεσή τους στην αρμόδια κοινωνική υπηρεσία, στην περίπτωση που η υιοθεσία τελείται με απευθείας συνεννοήσεις των προαναφερόμενων προσώπων.

3. Στις περιπτώσεις διακρατικών υποθέσεων υιοθεσίας, εάν η ξένη υπηρεσία δεν ανταποκριθεί στο αίτημα της ελληνικής για αποστολή των οριζόμενων στοιχείων που αφορούν το προς υιοθεσία τέκνο, και παραμείνει εξ αυτού του λόγου η έρευνα ανολοκλήρωτη, η σχετική έκθεση της ελληνικής υπηρεσίας δεν αποστέλλεται.

4. Τροποποιούνται οι διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 232Α του Ποινικού Κώδικα και επανακαθορίζεται η ποινή φυλάκισης [τουλάχιστον έξι (6) μήνες, αντί μέχρι ενός (1) έτους που προβλέπεται σήμερα], που επιβάλλεται στα πρόσωπα που με πρόθεση δεν συμμορφώνονται σε: i) προσωρινή διαταγή δικαστή ή δικαστηρίου ή σε διάταξη δικαστικής απόφασης με την οποία υποχρεώνονται σε παράλειψη, ανοχή ή πράξη που δεν μπορεί να γίνει από άλλο (τρίτο) πρόσωπο και η επιχείρησή της εξαρτάται αποκλειστικά από τη βούλησή τους, ii) διάταξη εισαγγελέα σχετικά με την προσωρινή ρύθμιση νομής μεταξύ ιδιώτη και Δημοσίου ή Ο.Τ.Α. ή άλλου Ν.Π.Δ.Δ..

5.α. Καταργούνται οι διατάξεις της παρ. 12 του άρθρου 80 του Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων και Κατάστασης Δικαστικών Λειτουργιών [ΚΟΔΚΔΛ, ν. 1756/1988 (ΦΕΚ 35 Α΄)] που προβλέπουν τον ορισμό, με θητεία, εφετών ως εποπτών των ανακριτών, στα Πρωτοδικεία Αθηνών, Πειραιώς, Θεσσαλονίκης.

β. Τροποποιούνται οι διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 51 του προαναφερόμενου νόμου και επιμηκύνεται [από τρία (3) σε πέντε (5) έτη] το ανώτατο όριο διάρκειας της απόσπασης δικαστικών λειτουργιών, στο Υπουργείο Δικαιοσύνης, για την εκτέλεση νομοπαρασκευαστικού έργου, καθώς και καθηκόντων σχετικών με την εκπαίδευση των δικαστικών λειτουργιών.

γ. Παρέχεται η εξουσιοδότηση, για την κωδικοποίηση, σε ιδιαίτερο κείμενο και κατά τον οριζόμενο τρόπο, των διατάξεων του ΚΟΔΚΔΛ.

6.α. Δίδεται αυθεντική ερμηνεία στις διατάξεις της παρ. 4 του άρθρου 52 του ν. 3689/2008 και διευκρινίζεται ότι ως αναπληρωτές τακτικών μελών του τριμελούς συμβουλίου διεύθυνσης των δικαστηρίων του άρθρου 15 του ΚΟΔΚΔΛ εκλέγονται ισάριθμοι με τα τακτικά μέλη υποψήφιοι, σύμφωνα με τη σειρά ψήφων που έλαβαν.

β. Ρυθμίζονται θέματα σχετικά με την εισαγωγή σπουδαστών στην Εθνική Σχολή Δικαστικών Λειτουργιών, κατά το διαγωνισμό τρέχοντος έτους, όσον αφορά στα προσόντα των υποψηφίων, το όρια ηλικίας τους και τις απαιτούμενες ξένες γλώσσες.

7. Ρυθμίζονται θέματα που αναφέρονται στη σύνθεση και λειτουργία της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επι-

κρατείας (ΣτΕ), τροποποιουμένων αναλόγως των σχετικών διατάξεων του π.δ. 18/1989 (ΦΕΚ 8 Α΄).

8. Περιλαμβάνονται μεταβατικές διατάξεις για την εφαρμογή συγκεκριμένων διατάξεων του υπό ψήφιση νόμου. (άρθρα 20 - 27)

Β. Από τις προτεινόμενες διατάξεις προκαλούνται τα ακόλουθα οικονομικά αποτελέσματα:

I. Επί του Κρατικού Προϋπολογισμού

Ενδεχόμενη δαπάνη, από την καταβολή αποζημίωσης στα μέλη της ομάδας εργασίας που ενδεχομένως θα συσταθεί για την κωδικοποίηση των διατάξεων του ΚΟΔΚΔΛ. (άρθρο 24 παρ. 3)

II. Επί του Κρατικού Προϋπολογισμού και του προϋπολογισμού του ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ. και των λοιπών φορέων της παραγράφου 2 του άρθρου 4 του ν. 663/1977 (Ταμείο Νομικών, Ο.Γ.Α., Ο.Α.Ε.Δ., Ταμεία Πρόνοιας Δικηγόρων κ.λπ.).

Αύξηση εσόδων από τον επανακαθορισμό της ποινής φυλάκισης που επιβάλλεται, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 232 Α του Π.Κ. [φυλάκιση τουλάχιστον έξι (6) μηνών, αντί μέχρι ενός (1) έτους, που προβλέπεται σήμερα]. (άρθρο 23)

Αθήνα, 9 Οκτωβρίου 2008

Ο Γενικός Διευθυντής

Βασίλειος Λέτσιος

ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

(άρθρο 75 παρ. 3 του Συντάγματος)

στο σχέδιο νόμου «Μεταρρυθμίσεις για την οικογένεια, το παιδί, την κοινωνία και άλλες διατάξεις»

Από τις διατάξεις του προτεινόμενου νομοσχεδίου προκαλούνται, επί του Κρατικού Προϋπολογισμού, τα ακόλουθα οικονομικά αποτελέσματα:

Ενδεχόμενη δαπάνη, από την καταβολή αποζημίωσης στα μέλη της ομάδας εργασίας που ενδεχομένως θα συσταθεί για την κωδικοποίηση των διατάξεων του ΚΟΔΚΔΛ. (άρθρο 24 παρ. 3)

Η ανωτέρω δαπάνη, εφόσον πραγματοποιηθεί, θα καλυφθεί από τις πιστώσεις του προϋπολογισμού του Υπουργείου Δικαιοσύνης (Ειδ. Φ. 17-110).

Αθήνα, 9 Οκτωβρίου 2008

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

Γ. Αλογοσκούφης

Σ. Χατζηγάκης